

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

v Ljubljani na dom dostavljen:

celo leto	K 24.—
pol leta	12.—
četrt leta	6.—
na mesec	2.—

v upravnistvu prejemati:

celo leto	K 22.—
pol leta	11.—
četrt leta	5.50
na mesec	1.90

Dopis naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.
 Uredništvo: Knafllova ulica št. 5 (v pritličju levo), telefon št. 34.

Izhaja vsak dan zvečer izvenredni nedelje in praznike.

Inserati veljajo: peterostopna pečit vrsta za enkrat po 16 vin., za dvakrat po 14 vin., za trikrat ali večkrat po 12 vin. Parie in zahvala vrsta 20 vin.
 Poslano vrsta 30 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru.
 Upravištvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati t. t. d., to je administrativne stvari.

Posamezna številka velja 10 vinarjev.

Na planena naročila brez istodobne vplašitve naročnine se ne ozira.
 „Narodna tiskarna“ telefon št. 88.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:

celo leto	K 25.—
pol leta	13.—
četrt leta	6.50
na mesec	2.30

za Nemčijo:

celo leto	K 30.—
pol leta	15.—
četrt leta	7.50
na mesec	2.50

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znakna.
 Upravištvu (spodaj, dvorišče levo), Knafllova ulica št. 5, telefon št. 85.

Pred volitvami.

Bližajo se dnevi deželnozborskih volitev, dnevi tistih bitk, v katerih se odloči, ali ostane na Kranjskem klerikalna strahovlada ali pa nastane boljše razmere.

V ponedeljek, dne 1. decembra, je poklicana splošna volilna kurija, da voli enajst poslancev. To splošno kurijo so ustvarili klerikalci samo v ta namen, da bi delavstvo ne dobilo nobenega zastopnika v deželnem zboru in da klerikalci res ne marajo nobenega delavskega zastopnika v deželni zbor, to pričajo njihovi kandidacije. Med enajstimi kandidati za to kurijo je en sam kmet, poleg tega pa en obrtnik, en zdravnik, en učitelj, en advokat, en kapitalist, en profesor, en mežnar in trije fajmoštri. To pa so ljudje, ki so zmogni in poklicani zastopati delavske in kmečke interese! Zdi se, da so klerikalci pri postavljanju teh kandidatov posebno mislili na to, kako bi jedru volilcev v splošni kuriji pokazali svoje sovraštvo in svoje zaničevanje.

Nasproti klerikalnim kandidatom stoje možje delavskega ali kmečkega stanu in možje, ki so po svojem poklicu zmogni kar najuspešnejše zastopati koristi delavskega in kmečkega stanu. Neodvisni kandidacije so možje, s katerimi se klerikalni kandidacije še primerjati ne morejo.

Kdor voli po svoji pameti in po svoji preudarnosti, temu izbera ne bo težka, ta bo vselega srca glasoval za protiklerikalne kandidate.

Volitev iz splošne kurije je največjega pomena za sestavo prihodnjega deželnega zbora.

Kdor želi, da bi nastale v deželi ugodnejše razmere, da bi bilo konec klerikalnim krivicam in nasilnostim, ta si mora biti svest, da se pri volitvi iz splošne kurije najprej lahko doseže.

Klerikalci so imeli v bivšem deželnem zboru malenkostno večino. Nič posebnega bi ne bilo, če bi to vedno izgubili, če bi ji bilo pri volitvah vzeto toliko glasov, da bi v prihodnjem deželnem zboru nobena stranka ne imela same večine, tako da bi ob-

veljalo samo to, na kar bi se združile vse stranke.

Najprej se da to še doseči pri volitvi iz splošne kurije, ki bo volila v ponedeljek. Nihče ne more tajiti, da je proti klerikalni stranki zavladala v deželi velika nevolja. Slabo gospodarstvo te stranke je to v prvi vrsti provzročilo. Volilno gibanje na deželi je tako mogočno, kakor ni bilo še nikoli in prav lahko se zgodi, da učkajo klerikalci zaslužen kazenski izgube nekaj mandatov.

Ne udajamo se nikakim pretiranim iluzijam, ali to je gotovo: najmanjši uspeh protiklerikalnih kandidatov bo za bodoče razmere v deželnem zboru največjega pomena. Že če izgube klerikalci en sam mandat, bi bil ta zanje občuten poraz, ki bi imel dobre posledice na dež. zbor, kaj šele če bi izgubili več mandatov.

Življenje na Kranjskem je postalo vsled klerikalne strahovlade naravnost nezno. V gospodarskem oziru hira vse, v narodnem oziru nazadujemo, v kulturnem in socialnem oziru ni nobenega napredka in družabno življenje je popolnoma zastrupljeno. Vse to je posledica tega, da vlada v deželnem zboru ena sama stranka, da imajo klerikalci sami zase večino, tako da se jim ni treba nič ozirati na druge stranke in da lahko delajo kar hočejo. A to je gotovo: dokler bodo klerikalci absolutni gospodarji v deželi, dotlej se razmere ne bodo zboljšale, dotlej bo vedno slabše v vsakem oziru. Razbiti to strahovlado in ustvariti srečnejše razmere, to je velika naloga bližajočih se deželnozborskih volitev in prve bitke se bodo bile v splošni kuriji dne 1. decembra. Če stori vsak svojo dolžnost, potem ne more izostati uspeh.

Lampe, Šusteršič in Tschermak.

Pritlikavčki v deželnem dvorcu se že zopet zaganjajo v mene. Kako so vendar nerodni! Vedo, da imam itak dela čez glavo, lahko bi se tedaj veselili, če jih puščam v miru. Pa ne! Jih že zopet zlata žilica srbi, tista zlata žilica, ki se je rodila iz imenit-

nih, zapeljivih, udobnih blazin deželnih avtomobilov. Ni dolgo tega, kar sem privoščil klerikalnim mandarinom zaslužen lekcijo in bil sem mnenja, da bo vsaj za nekaj časa zagleglo. Danes jih zadnjič posvarim, naj se ne spuščajo v polemiko s človekom, ki mu niso kos. Nisem ošaben in ne vsiljujem se nikomur, a prišel sem do spoznanja, da so hvalje in čislani talenti klerikalne gospode prav piškavi in v svesti sem si, da mi komaj eden izmed njih sega do komolca. Bodite tedaj previdni, o pritikavčki! Da vam ne bo treba tarnati in jadikovati, če mi enkrat poide potrpežljivost in če priobčim resnice, ki sem jih doslej zamočal v pretirani dobrosrčnosti. Kedar mi bo vzrojila kmečka kri in ko vdarim s težko belokranjsko pestjo, takrat bo mnogo solza teklo v ljubljanske kanale. Še enkrat vas svarim!

O gospodu dr. Lampetu ne bom veliko govoril. Čim intenzivneje sem razmišljal njegovo elektriško akcijo, tem manj sem našel v njej zdrave logike in razumnosti, da ne rabim po nemarnem besede »talenta«. Pred zvedavim očesom opazovalca gineva legendarna njegova nadarjenost liki marčni sneg pod pomladanskim solncem. In slednjič ne preostaja drugega, nego kupica umazanih saj. Ta strah je znotraj votel, zunaj ga pa ni za perišče. Čim praznejši in lažji je balon, tem višje se dviga. Pod seboj pa nosi lično ladjico, v koji poseda gospod dr. Ivan Šusteršič.

Visoki ta gospod se je osmelil žaliti me v deželnem zboru kranjskem. Nisem potomec visokorodnih kranjskih baronov, ne kleka mi tenko koleno in nad seboj ne čutim one krvoločne leskovke v roki energičnega deželnega glavarja, o koji leskovki je pisal zanimivo pismo g. sekčni načelnik pl. Bubna, ko je užival svezni rakovniški zrak v lepi dolini Mirne. (Schloss Kroisenbach in Krain.) Zatorej dobro vem, da se ne bojim povedati svoje sodbe o vrhovnem poglavarju gospodujoče večine v »deželnem« odboru kranjskem. Spoštujem gospoda doktorja, v kolikor me v to primorajo državni osnovni zakoni in paragrafi kazenskega prava. Ne imponuje mi pa ne. Odkrito

priznam, tista Tomaževa žlindra me danes še moti. Ako mlad politik pričena karijero svojo s prodajanjem 160dstotne žlindre, ki se ponuja kot 180dstotna, potem že zamajem z glavo. In razkosavanje veleposestev je sicer dobičkonosna stvar, a vendar si lahko človek predstavlja vsaj v fantaziji snažnejšo pot do zaslužkov. Da pisarna gospoda pravnega zastopnika »Ljudske posojilnice« zaračunava zelo visoke račune za posredovanje, je znano, pa to gre z drugim. Da pa isti zastopnik »Ljudske posojilnice« v svoji lastnosti kot deželni glavar in zaupnik krona v deželnem zboru podaja svečane izjave o deželnih garancijah za zavod, ki ga zastopa, to se mi zdi nedopustno. Deželni glavar kranjski ne sme biti konzulent denarnega zavoda, vsaj takrat ne, ko govori pod lestenci deželnozborske sobane.

Žal mi je, da nisem v stanu presojati in ocenjevati njegovih zmognosti, v kolikor naj bi se iste udeležile v uradni pisarni gospoda deželnega glavarja. Obračam se z vljudno prošnjo do gospodov županov in občinskih predstojnikov klerikalnega mišljenja, naj mi v tem oziru pomagajo. Kajti ni izključeno, da je le eden ali drugi izmed njih kedaj dobil v roke akt, lastnoročno podpisan po načelniku deželne uprave. Danes še ne morem o tem vrašljanju govoriti. Par milostno podeljenih avdienc in predsedovanja v deželnem zboru, kjer se mož odlikuje po izredni nepristranosti in nežni deviški rahločutnosti nasproti naprednemu časopisju, naj tu ne pride v poštev.

Nisem si prav na jasnem, kaj da je imel v mislih gospod F. pl. Šuklje, ko je v lanski svoji brošuri dejal mačku — falot in o deželni upravi sledeče: »Kar se tiče glavarja, si dežela Kranjska ne more privoščiti na čelu avtonomne uprave zgolj reprezentativne osebe, za to je presirovna.« A menim, da je bil to pot kratkoviden. Komu naj bi se bilo tudi sanjalo, da bo dežela Kranjska kedaj tako bahaško »reprezentovana«!

Naj se mi ne govori o visokih odlikovanjih, o komturnem križu z zvezdo in podobnem. Svoječas se je pač menda eden ali drugi čudil, kako da pride gospod doktor do rdečega

traku, ki mu tako neprisiljeno leze izpod suknje čez kratki vrat, kadar se kaže velerodni gospod ob slovesnih mašah ponižnim očem zbranih dostojanstvenikov. A odkar se z istim redom ponaša gospod Ludvik Riedl, lastnik zloglasne nočne kavarne dunajske, gospodar kljunačice iz nemoralne Koroške ceste, od tedaj se sploh več ne čudim. Nil admirari! Toliko pa vem, če moj glas ne ostane vpijoč v puščavi in če najdem le količkar opore pri naprednih možeh, potem gospod doktor ne bo več klatil zvezd in kmalu bo konec njegove gloriole, ki meni prav nič ne imponuje.

Na vrsto pride tretji velemož. Dne 17. septembra t. l. bralo se je v »Slovenskem Narodu« iz mojega peresa to-le: »Veliko se je tačas ugibalo in pisalo, od kod da je g. inženir I. Tschermak dobil svoje gradivo, oz. po čegar naročilu da je isti spisal svoja članka. Obrnil sem se takrat do gospoda prof. Birka, . . . naj mi pomaga v tej zadevi. V odgovor dobil sem . . . pismo, ki ga skrbno hranim in iz katerega je razvidno: da kakega inženirja I. Tschermaka ni med živimi in da se je dotična razprava rodila v beli Ljubljani. Povsem utemeljeno sodim, da sta avtorja imenovanih člankov gg. dr. Lampe in ing. D. Sernek . . . Živa priča v prilogi moji sodbi je veliko veselje, s kojim se opetovano omenja baje neplošno »vodno zborovanje« v Solnogradu marca meseca 1909. Gospod dr. Lampe menda ni mogel preboleti nevesele zavesti, da na istem zborovanju zastopnika kranjske dežele (dr. Lampe in Eugenius Jarc) nista znila besede. Le tako si razlagam škodoželjnost avtorja. Deželni stavbni urad ni bil obveščen o dobri volji ljubljanskih tehniško znanstvenih pisateljev, zato se je branil poslati redakciji praškega lista, — le-ta je namreč blagohotno posredovala v tajni tej zadevi — zaprosenega gradiva. Tako je prišlo, da sta se pisatelja volentes — nolentes morala omejiti na že objavljena poročila deželnega odbora kranjskega, oz. na razprave našega deželnega zbora itd. . . .«

Gospodje botri, ki oficijalno kumujejo dnevniku, izhajajočemu v Ka-

LISTEK.

Cerkvene miši.

Povest iz sedanjosti.

Spisal L. C.

(Dalje.)

XXXIX.

Ne! Z vami skupaj možno ni živeti.

A šker: Atila v Emoni.

Marjetica je takoj povedala svojemu bratu Ivanu, da je materi odkrila njegovo razmerje do cerkovni-kove Lenice in da ji je na vse mogoče načine prosila in nagovarjala, da bi mati dala privoljenje k ženitvi z Lenico, da pa mati na njena odkritja ni rekla prav nobene besede. Marjetica je bratu tudi še povedala, da se je mati takoj nato napravila in odšla iz hiše, najbrž v župnišče, da se z župnikom posvetujeta v ti stvari.

Ivan je bil zelo neprijetno prese-nečen, ko je iz ust svoje sestre slišal, da se je njegova mati zopet za-takla v župnišče, ker je bil v dno svoje duše prepričan, da se v žup-nišču zanj ne bode zvarilo nič do-brega. Bal se je celo, da bode mladi župnik, čegar zavratnost je vedno bolj spoznaval, še bolj podkuril in na-hujskal njegovo že itak dovolj za-slepljeno mater in da bode moral v

posledici župnikovega hujskanja s materjo imeti še boje in nastope, predno bode dosegel svoj končni cilj, da pripelje svojo ljubljeno Lenico na svoj dom kot ženo in gospodinjjo. Popolnoma se je zavedal, da njego-va mati ne bode kar meni nič tebi nič privolila v njegove ženitev, ker je kot konosna kmetka žena iz boljše hiše zastopala stališče, da mora nevesta, ki bo prišla k Novakovim, prinesiti k hiši tudi precejšnjo doto. V tem oziru je poznal svojo mater in je vsled tega pričakoval tudi od njene strani od-pora proti njegovi nevesti Lenici. Vendar pri vseh ljudeh poznana kot marljivo in pridno dekle, katara bi v svojih pridnih rokah prinesla pač najlepšo in tudi največjo doto k hiši. Zadeva s kaplanom Čukom, v katero se je njegova mati že tako strastno zagrizla, je pa nedvomno zelo poslabšala Ivanov up, da bode svojo mater pripravil do tega, da bode privolila v njegovo ženitev z Lenico. Prepričan je bil, da ga čakajo v tem pogledu še težki boji z materjo, ki bode hotela tirati kaplanovo zadevo do skrajno-sti in ki bode radla nesrečnega ka-plana morda tudi odrekla svoje pri-voljenje, da vzame Ivan v zakon Le-nico. Vzlic vsemu spoštovanju in lju-bezni do svoje matere je pa mladi go-spodar sklenil, da bode nasproti svoji materi tako v kaplanovi zadevi ostal neomajan, ker bi sicer grdo grešil zoper pošteno ime svojega pokoj-nega vzor-očeta, kakor tudi v zadevi

svoje neveste Lenice, ker bi bil sicer nevreden tako poštenega dekleta. Nikakor se ni veselil bodočih bojev s svojo materjo za pošteno ime svo-jega očeta in za svojo življensko srečo, vendar je bil trdno odločen, da hoče v obeh zadevah postopati kot mož in kot mož tudi te bode dokon-čati, čeprav bi prišlo do žrtev.

Zelo se je pa začudil mladi go-spodar, ko ga je njegova mati takoj po povratku iz župnišča poklicala v svojo sobo, češ, da mora nujno ž njim govoriti. Še bolj se je pa Ivan začudil, ko ga je mati sprejela precej prijazno, ker je pričakoval vse dru-gačnega sprejema. Po vstopu Ivana je mati takoj rekla svojemu sinu:

»Marjetica mi je danes zjutraj povedala, da si za mojim hrbtom že izbral novo gospodinjjo in da si iz-volil za to cerkovnikovo Lenico. Ne rečem, da bi cerkovnikova Lenica ne bilo pošteno in pridno dekle, vem pa, da ji cerkovnik ne bode mogel šteti nobene dote in dati nobene bale, ko bode odhajala od njegove hiše. Naša hiša, h kateri misliš pripeljati Lenico, je sicer trdna hiša; ta trd-nost bode pa precej trpela, ko bodeš moral šteti očetovski odpravek svo-ji sestri Marjetici, kar se bode sko-ro zgodilo, kakor veš, ker se bode Marjetica v najkrajšem času poročila s Stankom. Ker ni toliko gotovine pri hiši, bodeš moral tedaj iskati de-dar na posodo. Nadalje tudi veš, da imam dobiti od tebe kot prevzemni-

ka zapuščine tudi še jaz voljenih 10.000 K, da ne govorim o izgovorje-nem svojem pobiljšku. Danes te ne tirjam za to volilo in pobiljšek, ven-dar za bodočnost ne moreva ne ti, ne jaz vedeti, če se to ne bode zgo-dilo. V tem slučaju si bodeš moral preskrbeti novo posojilo, da bodeš mogel mene izplačati. To so suha dejstva, s katerimi bi moral kot tre-zen in razumen gospodar računati. Na ta dejstva gotovo nisi mislil, ko si izbiral svojo nevesto. Želim ti le kot mati, da bi se nikdar ne kesal, ko si volil nevesto samo po svojem srcu in prav nič po svoji pameti. Se-daj seveda hočeš od mene, da naj naknadno brez ugovora odobrim tvojo izbiro. Pripravljena sem tudi to storiti, toda pod nekim pogojem, od katerega je zavisna moja privolitev in katerega bodeš moral izpolniti, ako hočeš, da bodeš stopil v name-ravani zakon z blagoslovom svoje matere. Moj pogoj je pa kratko ta, da moraš, če hočeš doseči moje pri-voljenje za zakon z Lenco, odstopiti nepogojno od vseh kazenskih in dru-gih korakov proti kaplanu Urhu Ču-ku. To malenkostno žrtev zahtevam od tebe kot mati.«

Ivan se je kar stresnil, ko je slišal te materine besede, ker se je za-vedal, da pride sedaj odločilni boj med njim in njegovo materjo. Misel na ljubljeno Lenico je govorila za to, da bi ustregel svoji materi, ker bi potem brez nadaljnjega ugovora in

odpora lahko prišel s pripravami za ženitev in z materinim sporazumom privedel na svoj dom Lenico kot ne-vesto. To bi bil zanj najkomodnejši izhod iz vseh teh neprilik. V istem hipu je pa vstala pred njegovimi dušnimi očmi častitljiva podoba nje-govega ljubljeneja in spoštovanega očeta, čegar brezmadežni spomin je mladi kaplan tako grdo opljuval na javnem shodu pred občinskimi vo-litvami. Ivanu se je zdelo, da ga opa-zuje njegov oče z žalostnimi očmi. Vnel se je v srcu Ivana Novaka silen boj med ljubeznijo do Lenice in med njegovo možatostjo, ki mu ni dopu-ščala, da bi za ceno dobrega imena svojega očeta dosegel privoljenje za ženitev z Lenico od strani matere, ki je bila nahujskana od strani tretje osebe, ki se je brez vsakega poklica in pravice vmešavala v njegove rodbinske razmere. Ivan je imel ob-čutek, da bi ne imel, če se vda za-htevi svoje matere, nobene mirne ure več in da bi si celo življenje očital, da je zatajil in izdal svojega očeta. Prepričan pa je bil tudi, da bode Lenica, čim ji razloži svoje du-ševno razpoloženje, stopila odločno na njegovo stran.

Mati je molče opazovala svoje-ga zamišljenega sina, kateremu se je bralo na obrazu, da bije hude du-ševne boje ter mirno čakala, da se sin odloči. Prepričana je bila tudi za-trdno, da mora odločba izpasti v nje-nem smislu.

toliški tiskarji ob Ljubljani, lahko vzamejo na znanje, da imam prav točne zveze tudi v zlati matici prasi. Predno obelodanijo zopet uvodnike: »Delo kranjskega dež. odbora v znanstveni ocesi« — in predno priznavajo, da je zanje največje važnosti objektivna ocena znanstvenikov, in predno beležijo kako »stvarno razpravo« o polomljenih svojih centralah, naj najprvo sami poizvedo, kdo da je tisti odlični znanstvenik, čegar članke ponatiskujejo, v čegar priznanju se solinijo naivni modrasli »Slovenčev«. Kar sem bil v tem oziru hotel povedati, to lahko boro v mojih člankih, kjer sem marsikaj zanimivega pravil. Menim, da drži.

Niti sam gospod Gostinčar si ne bo domišljaj, da se bom jaz z njim spuščal v debato. Ako pa je uredništvu »Slovenca« že toliko ležeče na tem, da pojasnim eno ali drugo vprašanje, tedaj naj poišče kje dostojnega človeka, ki naj zanj posreduje ter mene naprosi za potrebne informacije. Nil humani a me alienum puto, tudi moje srce je včasih usmijeno.

M. Š.

Volilni shod v Kranju.

Dr. Trillerjev volilni shod v Kranju je bil nad vse pričakovanje veličastna manifestacija naprednega meščanstva. Še pred določeno uro so bile zasedene vse tri prostorne sobe Mayerjeve restavracije do zadnjega kotička, tako, da je bilo zbranih do 200 volilcev iz vseh meščanskih slojev. Shodu je predsedoval bivši deželni poslanec in načelnik meščanskega volilnega odbora, g. Ciril Pirca, ki je obrazložil v jedrnatih besedah pomen sedanjih volitev zlasti za mestno kurijo in predstavil potem zborovalcem kandidata g. dr. Trillerja. Le ta je viharno pozdravljen pred vsem izrekel iskreno obžalovanje nad odstopom dosedanjega velezaslužnega poslanca Cirila Pirca, kateremu je sporočil pozdrav, zahvalo in neomejeno zaupanje strankinega vodstva in bivših deželnozborskih tovarišev. Potem je kandidat

dr. Karel Triller

v trilettrnem odličnem govoru razvil jasno sliko gospodarskega in političnega položaja v deželi s posebnim ozirom na interese mestnih davkoplačevalcev ter je ob rok bogatega materiala z neizprosno prepričevalnostjo razkril pogubno protimeščansko tendenco klerikalnega zakonodajstva in gospodarstva. Zlasti se je temeljito pečal z novim cestnim zakonom, z učiteljskim vprašanjem, z Završnico, državnimi preodkazi in s protizakonito potvorbo deželnega volilnega reda po krivi poti izpremembe občinskega volilnega reda meščanskemu volilstvu na kvar. Dokazal je na podlagi svojih velesnimih izvajanj absolutno potrebo vestne in stroge kontrole klerikalnega gospodarstva, ki često na stroške davkoplačevalcev zamenjava strankarske interese z deželnimi; in ker zamore v takih razmerah tako kontrolo izvrševati le naša narodnonapredna delegacija v deželnem zboru, varovali bodo meščanski volilci le svoje lastne žepe, ako povzdignejo na ščit narodnonapredne kandidate.

Govor je napravil na zborovalce očividno globok vtisk ter je bila potem na predlog g. župana Polaka kandidatura dr. Trillerja sprejeta so-

glasno in z izrednim navdušenjem. Istotako pa tudi nadaljni predlog istega predlagatelja, da naj izreče shod iskreno zahvalo dosedanjemu velezaslužnemu poslancu Cirilu Pirca. Končno je shod na predlog g. Janko Sajovic a soglasno pritrdil kandidaturi g. Fr. Dolenc a iz Stare Loke v splošni kuriji, nakar se je navzoči kandidat v kratkih in krepkih besedah zahvalil in pozivljaj volilce, da gredo neustrašeno v boj za ljudske pravice.

Ob odhodu so priredili navdušeni volilci obema kandidatom presrečne ovacije ter se razšli pod globokim vtiskom napredne manifestacije, kakršne Kranj že dolgo let ni videl. Naprej do zmage!

Ob koncu carovanja Ferdinanda Koburškega.

(Izvirni dopis.)

Sofija, 22. novembra.

Meseca septembra je bilo, ko se je vedno glasneje jelo šepetati v naši javnosti, da je tisti, ki je edino kriv vse velike nesreče, ki je zadela Bolgarijo meseca julija, car Ferdinand sam. Naši listi še takrat niso upali na dan s polno resnico. Vaš list pa je že takrat priobčil točne informacije o oni zgodovinski seji kronskega sveta, ko je prišlo med finančnim ministrom Teodorovom in med generali do ostrega konflikta in spopada.

V dotičnem članku: »Kdo je kriv bratomorne vojne?« je bilo med vrstami citati, da ni glavni krivec katastrofe, ki je Bolgarsko zrušila na tla, nihče drugi kakor car Ferdinand sam.

Takrat — 26. septembra je bilo — sem dobil iz Ljubljane pismo, v katerem se je name stavilo vprašanje, ako se ni bati takšnih razkritij, ki bi lahko spravile v resno nevarnost prestol carja Ferdinanda.

Na to vprašanje sem takrat odgovoril kategorično: »Ne! Bolgarija se nahaja v tako kritičnem položaju, da ne more misliti na to, da bi situacijo še poostрила z dinastičnim vprašanjem!«

Tako sem odgovoril takrat, danes pa moram priznati, da sem se motil in da so se dogodki razvili docela drugače, kakor se je pričakovalo koncem meseca septembra.

Danes je v ospredju vse javne diskusije dinastično vprašanje.

Pod pezo razkritij, da je katastrofo ob Bregalnici zakrivil edino car Ferdinand, je bila javnost sprva tako frapirana, da se je je lotila topa ravnodušnost in resignacija. Toda ta topost in resignacija se je brzo spremenila v brezmejno ogorčenje, ki si je poiskalo duška v najostrejši kampanji proti osebi carja Ferdinanda.

»Proč s Ferdinandom!« je sprva čisto nalahko zašumelo po vsi Bolgarski, ta klic je vedno silneje naraščal, danes pa se že razlega kakor grom in vihar od prve sofijске palače pa doli do zadnje rodopske koče krik: »Doli z izdajalcem, proč s Koburžanom z bolgarskega prestola!«

Pa ne smete misliti, da je to razpoloženje umetno narejeno, ne, to razpoloženje je izraz prave ljudske volje.

Ves narod, vse ljudstvo brez razlike strank in politične pripadnosti zahteva glasno in jasno, da se mora car Ferdinand odpovedati prestolu ter s tem dati zadoščenje za ono ne-

izmerno nesrečo, v katero je tako lahko miselno spravil Bolgarijo.

Vprašali boste: Ali si bo car Ferdinand upal ustavljati tej enodušni zahtevi vsega bolgarskega naroda? Ne, tega si ne bo upal, on se bo odpovedal prestolu, ako ima še le kakikaj razsodnosti!

Saj vendar vé, da sicer polaga na kocko ne samo svoje življenje, marveč tudi obstoj svoje dinastije.

Bolgarska ima mnogo fanatikov, to izpričuje že njena preteklost: Stambulovu, Borisu Sarafovu in ministrskemu predsedniku Petrovu je vpilnil luč življenja samokres v rokah, ne — zločinca, ampak fanatika.

Ne izdajam nobene tajnosti, ako povem, da se po vsi Sofiji javno govori, da se je osnovala zarotniška družba, ki se hoče maščevati nad carjem Ferdinandom in izprati njegovo krivdo, če treba, tudi s krvjo.

Javna tajnost je to, da imenujejo se celo določna imena onih zarotnikov.

Za vse to ve tudi vlada, a ne zgane proti temu niti s prtom. Zakaj ne? Ker ve, da bi bilo to znak za splošno revolucijo, ako bi položila roko na one, ki so na slovesu, da so najboljši bolgarski patriotje.

Minister zunanjih del dr. Genadijev je te dni odpotoval na Dunaj. Pravijo, da je šel tjakaj, da informira carja o položaju in mu odsvetuje, da bi se vrnil v Sofijo kot — vladar.

Koliko je na tem resnice, ne vem, to pa vem, da Ferdinand Koburžan ne bo več dolgo caroval na Bolgarskem. Kdo bo njegov naslednik, to je odvisno od Ferdinanda samega. Ako se bo on prostovoljno uklonil volji bolgarskega naroda, bo nedvomno zacaroval njegov sin Boris, v nasprotnem slučaju pa niso izključena največja presenečenja.

—1.

Štajersko.

Iz Celja. Vest »Slov. Naroda«, da gre resno za ustanovitev državne obrtne šole s slovenskim podučnim jezikom na Sp. Štajerskem, je napravila na naše Nemce, ki bi radi vse sami imeli in Slovencem nič privoščili, tisti znani vtisk. Dr. Ambrositsch je napisal o tem v »vahti« uvodnik, v katerem pravi med drugim: »Slovenski politiki so spravili ustanovitev slovenske obrtne šole na Sp. Štajerskem na dnevni red, ker bi ta prinesla Slovencem veličastne koristi in bi pomenjala za nemško obrt na Sp. Štajerskem smrtni udarec. Že danes se da konstatirati preplavljenost nemških (?) trgov in mest na Sp. Štajerskem s slovenskimi obrtniki in bo to še postalo hujše, ko bo došel stopil naraščaj iz ljubljanske državne obrtne šole v praktično življenje. S slovensko obrtno šolo na Sp. Štajerskem hočejo naši nasprotniki uničiti nemško malo obrt po trgih in mestih.« Dr. Ambrositsch pravi dalje, da se med nemškimi nacionalci in slovenskimi klerikalci v Gradcu ni nič o ustanovitvi slov. obrtne šole za Sp. Štajersko govorilo, pač pa da se bodo Nemci takemu načrtu z vsemi silami uprli. — Naši državni poslanci imajo priliko za hvaležno delo. Želeli bi bilo, da bi enkrat našemu narodu res kaj na Dunaju izvojevali. Mi jih ne bomo nehal priganjati. Kar se dogovora glede obrtne šole tiče, je treba le omeniti, da dr. Ambrositsch ni nikaka vodilna oseba v šta-

ferskem nemškonacionalnem tabornu in torej ne more za kako pogodbo, če bi tudi obstala, niti vedeti, niti njene eventualne izpolnitve prepričati. Spodnještajerski nemškutarji se bodo morali privaditi sčasoma misli, da njihova neutemeljena in le iz prevlekega nacionalnega fanatizma izvirajoča hudobna nevoščljivost ne more vedno zabraniti izpopolnitve upravičenih slovenskih zahtev. Mi ne stremimo za nobenim uničenjem »nemških« obrtnikov na Sp. Štajerskem; če kaj znajo in če so konkurence zmorni, bodo živeli, drugače pa jih tudi za prave Nemce ni škoda, če izginejo.

Iz Celja. Onim bojazljivcem, ki pri nas še vedno pišejo k imenom poštinih uradov v slovenskih krajih tuje nemške oznake, bodi povedano, da je došlo sem te dni dvoje pisem z naslovom: »Celje, Štajersko, Avstrija« in sicer eno iz Clevelanda v Severni Ameriki in eno iz Berolina. Kako čuden vtisk napravi na človeka, če kak Slovenec iz Šmarja pri Jelšah piše v Celje pismo in napiše gori »Cilli«.

Iz Celja. Tukajšnji zobotehnik E. G. Hoppe je bil pri celjskem okrajnem sodišču obsojen na 140 K globe, ker je kot samostojen zobotehnik plombiral zobe, kar smejo le zdravniki storiti.

Iz Celja. Zadržna Zveza nas prosi konstatirati, da nima jubilejna mlekarja v Št. Jurju pri njej niti 50.000, temveč le še 20.000 K kredita; to dejstvo kaže stanje mlade in krepko se razvijajoče šentjurske mlekarne v toliko ugodnejši luči.

Okrajni zastop ormoški. Iz Središča. Klerikalni listi se grozno jezijo čez »liberalce«, da so pogajanja radi delazmožnosti okrajnega zastopa razbili in pripisujejo vso krivdo Središčanom. Kdo drugi pa je odklonil pri volitvah ponujeno složno postopanje, kakor klerikalci, saj je naša lista imela večino konservativnih kandidatov? Kljub temu in kljub zagotovilu, da ako se naše zahteve ne upoštevajo, ne volimo mi, se je snubec za mandat v zastop zaničljivo izrazil: »To je le volilno strašilo Središčanov«. Da bo pa konec vseh zavijanj, naj sledi tukaj poročilo o pogajanjih. Dne 18. oktobra povabljen sta bila zastopnika trga Središče k polit. oblasti v Ptuj, kjer se je njima povedalo, da bi bili klerikalci voljni Središčanom dati eno odborniško mesto, Nemci pa bi dobili podpredsednika, enega odbornika, (enega bi itak že morali dobiti, ker imajo v skupini mest in trgov večino) in enega ude v okrajni šolski svet. Zraven tega še zahtevajo Nemci, da umaknemo vse vlozene ugovore proti volitvam. To ponudbo sta središka zastopnika odločno odklonila. Dne 13. novembra povabil je g. okrajni glavar zastopnike vseh treh strank v Ormož. Gotovo je klerikalcem in Nemcem povedal, da Središčani teh ponudb ne sprejmejo. Pri skupnem pogajanju so Nemci velikodušno ponudili odstopiti Središčanom podpredsedniško mesto in (čujte!) še dve mesti iz skupine industrije, pač pa so vstrajali na tem, da dobijo eno mesto v okrajnem šolskem svetu. Središka zastopnika sta s pripombo, da ne reflektirata na laskave ponudbe Nemcev, to odklonila. Predzrna pa je bila zahteva Nemcev, naj bi eden naš ud iz okrajnega šolskega sveta izstopi (klerikalci so naglašali, da imajo tam samo enega zastopnika,

kateri ne more odstopiti) in tako Nemcem prostor pripraviti. Ko sta Središčana naglašala, da ne privolita Nemcem zastopnika v okrajni šolski svet, so se pogajanja razbila. To in nič drugo je gola resnica, kar morajo potrditi vsi pri pogajanju navzoči zastopniki (če niso figamozje). Središčani pa nikoli ne privolijo Nemcem zastopnika v okrajni šolski svet, ker bi isti imel potem dvomljivo večino, oni nočejo biti podlaga tujčevi peti.

Iz Slovenske Bistrice. Z vso trgovatnostjo se vzdržuje vest, da je upeljala pristojna oblast glede nameravane likvidacije nemške hranilnice in posojilnice preiskavo. Da nekaj ni v redu, potrjuje tudi ptujski »Štalierec«.

V Liboju je umrla v petek popoldne hčerka znanega gostilničarja Skobernet a na jetiki. Bila je komaj 17 let stara.

V Kasazah pri Petrovčah je pogorela hiša in gospodarsko poslopje mitničarja Gorška na griškem mostu. Ker stoji poslopje blizu ceste, je vrzel najbrže kak kadilec gorečo smokdo v slamo. Posestnik je bil zavarovan. V hiši ni nikdo stanoval.

Koroško.

Ponesrečen delavec. V Glodnici se je ponesrečil pri spravljaju lesa delavec Ludvik Pustoslavšek. Padel je nanj hlo d in mu zmečkal prsni koš. Pustoslavška so odpeljali težko ranjenega v celovško bolnišnico.

Samomor. V Celovcu se je obesil v svojem stanovanju na kljuko omare za obleko 28letni oženjeni ključarski pomočnik G. Vošnjak. Predno se je obesil, se je obstrlel s samokresom. Vošnjak, ki zapušča vdovo z 2 otrokoma, je izvršil samomor vsled neozdravljive bolezni.

Požar. Pri Volšperku je pogorelo deloma gospodarsko poslopje Steinwenderja. Ogenj je izbruhnil po dnevi. Bila je velika nevarnost za sososce, ker so v bližini razna skladišča lahko gorljivih predmetov. Kako je nastal ogenj še ni znano.

Primorsko.

Volitve v cestni odbor v sodnem okraju goriškem. Včeraj so se vršile volitve v cestni odbor v sodnem okraju goriškem. Zmagala je na celi črti samostojna narodna stranka. Dobila je 7 odbornikov, nova in stara klerikalna struja pa le vsaka po enega odbornika. Isto razmerje vlada pri namestnikih. O pomenu in važnosti teh volitev bomo še poročali.

Tatvina v Solkanu. Iz krojaške delavnice I. Vuga v Solkanu je bilo ukradeno pred nekaj časom za 1944 kron različne obleke. Kot tatu so aretirali nekega Kralja iz Štorij, ki je stanoval pri družini Čubejevi. Preiskava je dognala, da je tatvino res izvršil Kralj in da sta bila udeležena tudi zakonska Čubejeva. Kralj je bil obsojen na 3 in pol leta težke ječe, Čubejeva na 6 tednov ječe, Čubej pa je bil oproščen.

Znižanje občinskih doklad za nove industrije. Občinski zastop v Tržiču je sklenil v zadnji seji v svrhu lažjega ustanovitve novih industrij, da se znižajo novim podjetjem, ki se nastanijo v Tržiču z novim letom občinske doklade na 30% državnih in industrijalnih davkov. Ta ugodnost

Na njeno največje presenečenje in ogorčenje so se pa po dolgem notranjem boju izvile iz Ivanovih prsi besede: »Ne morem mati, ne morem. Zatajil in izdal bi očeta, ako bi vam ustregel; izdal bi pa tudi Lenico, ker bi bil v istem hipu nevreden tega čistega bitja...«

»Torej nočeš ustreči mali želji svoje matere in vztrajati hočeš pri svoji trmi. S tem si prerezal prt med nama, od danes naprej nisi več moj sin in jaz ne tvoja mati. Ti si sam pahnil svojo mater od sebe in se grdo pregrešil zoper četrto božjo zapoved. Pri takem sinu nima mati nič več opraviti.«

Na te v največji jezi izgovorjene besede je odšla Neža Novakova iz sobe.

LX.

Ne samo ljubiti iz dna srca, sovražiti, črteti tudi zna!

Aškerc: Pesnitve.

Dr. Juri Podpečnik bi bil od silne jeze, ki ga je pograbil, ko mu je županova vdova prišla povedat, da je ostal tudi novi poskus pri sinu brezuspešen, najraje zaškripal z zobmi. Da se nekoliko pomiri in da prikrje svoji vdani prijateljici silno jezo, ki ga je stresala, pokleknil je pred razpelo, sklenil roki in se delal, kakor da se je vtopil v molitev. Ni

pa tedaj mladi župnik molil, temveč je samo premišljeval, kako bi se posebno kruto maščeval nad Ivanom Novakom, ki mu je že parkrat prekrizal njegove račune ter mu bil sploh na potu do neomejene oblasti v njegovi župniji in občini. Da se pošteno maščuje nad Ivanom Novakom, odločil se je poslužiti se pred vsem kot sredstva njegove matere, ki mu je bila slepo vdana in ki je šla zanj skozi drn in strn. Ker je županova vdova omenila, da je sinu povedala, da je prerezal prt med njo in seboj in da pri takem sinu nima nič več opraviti, se je namenil županovo vdovo v tem njenem sklepu podkrepiti in jo nadalje se pregovoriti, da bode šla sploh od sina stran in zaeno od njega zahtevala takojšno izplačilo volila 10.000 K in vsega, doslej v plačilo dospelega poboljška. Prepričan je bil, da bode s tem prav občutno zadel svojega sovražnika Ivana Novaka, ker mu bode na eni strani s tem korakom popolnoma odtujil mater, do katere je gojil Ivan pravo otroško ljubezen; na drugi strani mu bode pa nakopal prav neprijetne gmotne neprilike in skrb, ker se bode moral za svojo sestro in mater izdatno zadolžiti. Vse to pa še ni zadostovalo osveteželjnemu dr. Podpečniku, ki je hotel svojega nasprotnika zadeti naravnost v srce... Navidezno vtopljen v molitev, je na vse strani premišljeval, kaj bi še ukrenil proti Ivanu Novaku, vendar mu

vzlic vsemu duševnemu naporu dosedaj ni prišla na um nobena izvedljiva misel. Zaradi tega se je za enkrat odločil, da bode čim hujše nahujskal proti Ivanu Novaku njegovo mater in tako med sinom in materjo ustvaril nepremostljiv prepad. Ko je bil ta njegov sklep gotov, se je trikrat prekrizal, vstal in z nekakim žalostnim glasom spregovoril proti županovi vdovi:

»Naravnost smilite se mi gospa Novakova, da imate tako upornega in neposlušnega sina. S svojim vzglednim krščanskim življenjem pač niste zaslužili take pokore, kakršno imate s svojim sinom. Vendar pa naj vas to potolaži, da bog tepe onega, ki ga ljubi. Užaloščen sem tudi slišal iz vaših ust, da mislite svojega sina zapustiti in se od njega preseliti. Če pa pomislim, da bi nadaljno skupno bivanje pod eno streho rodilo med vama le nove prepire in še večalo sovraštvo, pa vam vašega sklepa ne morem in ne smem zameriti. Ako ste zadržno odločeni, da greste od sina stran, potem bi vam svetoval, da se preselite v hišo, v kateri je konsumno društvo, ker ima lastnica te hiše v zgornjih prostorih še dve prazni sobi, ki bi bili kot nalašč za vas.«

»Hvala vam lepa za vaš nasvet, katerega bodem ubogala in se še danes oglasila pri lastnici te hiše, da mi da v najem sobo. Ker imam nekaj prihrankov naloženih v hranilnici in ker bodem skromno živela, upam da

bom lahko izhajala tudi, če si moram sem in tje kaj utrgati.«

»Da bi vi, ki ste doma iz tako imovite hiše na svoja stara leta morali celo stradati, tega pa ne morem pripustiti. Vi ste se celo svoje življenje dovolj trudili in mučili, zato tudi ne zaslužite, da bi na svoja stara leta trpeli pomankanje. Vsaj imate dobiti še iz posestva 10.000 K in doslej v plačilo dospeli poboljšek. Volilo 10.000 K in pa poboljšek vam mora sin izplačati, ker ne zasluži, da bi mu ta denar še naprej zastoni pustili v posestvu. Če bi bil vaš sin drugačen proti svoji materi, bi nič ne rekel, če bi mu ta denar še nadalje pustili; ker se je pa tako nepokorno obnašal proti svoji materi in ker je pokazal skrajno trmoglavost in neposlušnost, pa ne zasluži te dobrote in naj le ieži tako, kakor si je sam hotel postlati.«

»Vem gospod župnik, da moj sin ne zasluži nobene obzirnosti, vendar bi mi bilo zelo težko, če bi ga tirjala, ker nisem tega navajena.«

V tem oziru sem vam pa drage volje na razpolago in uredim, če vam je to prav, to zadevo prav lahko tako, da vi ne bode te prišli prav nič v dotiko s svojim nepokornim sinom. Podpisali bodele samo poblastilo in jaz bodem potem to stvar že tako vpeljal, da bodele brez stroškov in sitnosti prišli do svojega denarja.« Županova vdova je bila s tem sladkim nasvetom svojega župnika takoj zadovoljna in se je podpisala

na prazno polo, ki se je imela pozneje izpolniti kot pooblastilo. Ker je župnik videl, da stori županova vdova vse, kar si le on izmisli, sklenil je pa to ugodno priliko porabiti tudi v to, da doseže od nje primerno izjavo v prilog kaplana Urha Čuka v njegovi zadevi proti Ivanu Novaku. Diplomatično je nato napeljal pogovor nemudoma na to zadevo, še enkrat zatrdil županovi vdovi popolno nedolžnost kaplana Urha Čuka, ki je postal le nesrečna žrtev nahujskanih ljudi in potem, ko je županova vdova vsemu pritrčila, kar je mladi župnik od nje zahteval, tudi takoj spisal to izjavo, kateri je dal sledečo vsebino:

»Jaz podpisana Neža Novak, vdova po pokojnem Blažu Novaku, posestniku in županu v Orehovljah, izjavljam in potrjujem s tem iz svoje proste volje, da odpuščam gospodu Urhu Čuku, kaplanu v Orehovljah, če bi bil, on na volilnem shodu pred občinskimi volitvami v Orehovljah v svoji razburjenosti ali nepremišljenosti sploh izgovoril, česar pa nikakor ne verujem, temveč smatram kot hudobno obrekovanje njemu sovražnih ljudi, kake žaljive besede ali obdolžitve zoper čast in pošteno ime mojega pokojnega moža Blaža Novaka. To storim v svoji lastnosti kot vdova po Blažu Novaku, ki sem v prvi vrsti in tudi edina poklicana in upravičena skr-

je veljavna do 1. 1926, takrat pa se zvišajo doklade na 50%.

Umri je v Trstu 28letni trgovec, vrli narodnjak Viktor Zorš. N. v m. p. **Javen shod proti regnicolom.** V nedeljo se je vršil kot smo že omenili včeraj na drugem mestu javen shod tržaškega delavstva za princip Trst — Tržačanom. Shod so sklicali italijanski delavci domačini in sicer takozvani laški odbor za obrambo gospodarskih koristi Tržačanov. Shod je bil dobro obiskan, navzočih je bilo okoli 1500 delavcev. Nastopilo je več govornikov, ki so v trpkih besedah poudarjali velikomno škodo, ki jo povzročajo domačinom privranci regnicoli, ki silijo pod zaščito raznih kamorističnih mogotcev povsod vedno bolj v ospredje. Govoril je tudi neki socialni demokrat, seveda v nasprotnem smislu. Sprejeta je bila končno resolucija, ki ostro protestira proti nastavljanju tujih delavcev. Po shodu so priredili zborovalci demonstrativen obhod in ovacijo pred namestništvom na Glavnem trgu. Pri obhodu je prišlo do spopadov med Mazinijanci in med socialnimi demokrati. Spopad so povzročili socialni demokrati, ki so očitali zborovalcem, da so priredili shod na direkten ukaz vlade. Vmes je posegla policija, ki je aretirala več oseb.

Tržaški namestniški odloki in laško časopisje. Odloki tržaškega namestnika, ki so dvignili svoječasno toliko prahu in dima in ki so ogrožali baje avstrijsko zunanjo politiko in morda celo politično ravnostje cele Evrope še vedno ne daje miru laškimi listom, ki so v ozkem stiku z tržaškimi Italijani domačini in regnicoli. Boj za regnicole, boj laških tujcev privranci proti avstrijskim državljanom, katerega vodijo tržaški Italijani in katerega nete in podpirajo bratje iz že odrešene Italije je hud. Italijani tako tostran kakor onstran morja in meje dobro vedo za kaj jim gre. Trgati se je začela namreč mreža, katero so vrgli Italijani na avstrijsko Primorje, in ki je že skoro popolnoma zapletla Trst in tudi nekatera druga manjša mesta. Trst je toriče, kjer se bije pod mirnim plaščem najboljših vnanjepolitičnih odnošajev med Avstrijo in Italijo hud boj za italijansko premoč tostran morja. Ta boj je bolj nevaren, kot si ga predstavljajo avstrijski politiki, posebno nemški. Italijani so postali na tihem gospodarji, osvojili so si skoro celo oblast in so nastavili na najbolj važna in zaupna javna mesta Italijane iz Italije, inozemce, ki vedno gledajo le na Italijo, tako kot škilijo naši severni Nemci vedno le na Prusijo in prirečajo celo avstrijske patrijotične slavnosti v senci vsenemških pruskih zastav in pod kipom nemškega bojnega boga — Bismarcka. Kako se potegujejo laški listi za tržaške irendentiste je pokazal v zadnjem času posebno slučaj Maria Sterleta. Ta človek je bil obsojen pred dunajsko peroto zaradi veleizdaje, zaradi razžaljenja cesarske hiše itd. na več let ječe. Sedaj je bil po enem letu ječe pomiloščen. Italijani so kar besneli veselja nad pomiloščenjem laškega mučenika Sterleta. V Rimu in po večjih mestih so prirejali burne shode, obhode itd. Zakaj je to? Odgovor ni težak. Italijansko časopisje podpira irendentizem v Trstu in v avstrijskem Primorju. Milanski »Secolo«, katerega smatrajo tržaški Italijani za svoj uradni list, je staknil zopet zanimiv intervju z dr. Grabmayerjem na Dunaju. O tem intervjuu piše »Secolo« sledeče: Dr. Grabmayer je rekel:

Razumem popolnoma, kako upravičeno so razočarani Italijani vsled odlokov tržaškega namestništva, katere smatrajo za veliko politično napako. S temi odloki se je skoro onemogočilo težavno in trudapolno delo mož politikov, ki ljubijo mir, in ki so hoteli doseči prijateljske in zaupne zunanje politične odnose med Avstrijo in Italijo (?). Dr. Grabmayer je zagotovil laškemu žurnalistu, da bo ministrski predsednik grof Stürgkh odgovoril danes na neko tozadevno interpelacijo in da bodo oni uradniki, regnicoli (40), ostali kljub namestnikovim krivim odlokom na svojih mestih. — Na tak način hujkajo laški listi še vedno na boj proti avstrijskim državljanom in prid tujcu regnicolu. — »L'eco del littorale« izve, da je bil tržaški namestnik princ Hohenlohe res pri zunanjem ministru Berchtoldu, s katerim je konferiral zaradi svojih odlokov proti inozemcem v javnih občinskih službah. Spor se bo poravnal baje v splošno zadovoljnost obeh strank. S tem sta bila zadovoljna tudi Bugatto in Pittoni. vsled česar ni bilo treba tržaškemu namestniku iskati pri njih vpliva, kar so mu nekateri listi očitali. — K temu pripomnimo le, da je v interesu mesta Trsta, celega Primorja in tudi cele države, če se varujejo avstrijski temeljni zakoni tudi v Trstu, in bodisi, da jih kršijo pod plaščem prisrčnih vnanjepolitičnih odnošajev med Avstrijo in v njimi zvezani Nemci.

Poboj na cesti. Na trgu delle scuole israelitiche v Trstu je napadel neki neznanec 17letnega Josipa Picamuzo in ga po kratkem prerekanju sunil z nožem v trebuh. Ranjencu so izstopila čreva. Odpeljali so ga v bolnišnico. Ker ne more še nič govoriti, napadalec še ne pozna.

Ostrige se smejo zopet prodajati v Trstu v gostilnah, ki se javijo pri mestno-polijskem tržnem nadzorstvu.

Dnevne vesti.

+ **Volilni shod za dvorski okraj** se vrši jutri v sredo v restavraciji pri »Zlatorogu« v Gosposki ulici. Pozivamo somišljenike in dvorskem okraju, naj se v čim največjem številu udeleže tega shoda ter s tem pokažejo svojo politično zavednost in zrelost. Vabimo zlasti člane »Gospodarskega in izobraževalnega društva za dvorski okraj«, naj se polnoštevilno udeleže tega shoda. Dvorski okraj naj s številno udeležbo na shodu pokaže, da spada med politično in in strankarsko najbolj zavedne okraje v Ljubljani. Za to pravimo: Somišljeniki, jutri vsi na shod!

+ **Dr. Šusteršič na delu.** Noben klerikalni agitator ni tako delaven, kakor sedaj dr. Šusteršič. Neprerastno je v deželnem avtomobilu in se vozari — ali na deželne stroške? — od kraja do kraja. Zaradi lepšega prirediti tod in tam kak shod, toda glavno njegovo delo je agitacija od hiše do hiše, od človeka do človeka. Dr. Šusteršič pač računa s tem, da napravi na priprostega človeka vendarle velik vtisk, če pride sam deželni glavar na njegov dom, če dela njegovi ženi komplimente in poljublja smrkave otroke. In če deželni glavar poleg tega še dela vse mogoče in nemogoče obljube, če obeta tako počaščenemu človeku kar si le poželji, potem pač ni nič čudnega, če spravi tega in onega na svojo stran. Ne hodi nam na misel ugovarjati tej

vični napadi in obrekovanja proti kaplanu gospodu Urhu Čuku, katerega globoko spoštujem.

Ko je mladi župnik to izjavo spisal, jo je prečital županovi vdovi, ki jo je potem tudi brez obotavljanja podpisala in se pri župniku poslovila.

Ko je imel mladi župnik v rokah to izjavo županove vdove, pozval je takoj k sebi kaplana Urha Čuka, ki je tudi takoj prihitel iz konsumnega društva k svojemu župniku.

Dr. Jurij Podpečnik je potem mlademu kaplanu na njegovo veliko žalost pojasnil, da so vsi njegovi pozikusi, pripravi Ivana Novaka do tega, da bi opustil sodni pogon, ostali brezuspešni, čeprav je župnik vse poskusil, da bi izmotal mladega kaplana iz te zanke, v katero se je ujel. Edino kar je dosegel, je bila izjava županove vdove, katere vsebinsko je župnik sočasno predložil svojemu kaplanu, zaeno mu pa svetoval, da naj skrbi sedaj za svojo obrambo. Pri tem mu je dal več jako praktičnih svetov, kje mu je iskati obrambnih sredstev in kako mu je sploh urediti njegovo obrambo. Mladi kaplan je vestno poslušal svojega premetenega župnika in njegove praktične svete ter sklenil, da se bode v tem pogledu vestno ravnal po navodilih, katera mu je dal njegov predstojnik.

agitaciji dr. Šusteršiča. Nikakor ne! To je njegova pravica in da se je poslužuje v taki meri, to le kaže, kako živo čuti, da je njegovo stališče omanjano in da napačno prav vse sile, da se ohrani na površju in obvaruje padca. Toda eno bi dr. Šusteršiču svetovali: naj bo pri svoji agitaciji nekoliko bolj izbirljiv in izrazih. Sicer ga štiti poslanska imuniteta, ali naposled je le malo preveč če ta gospodine svoje politične nasprotnike v vsaki hiši le zmerja z lumpi, falotje in gaunerji. Nasprotniki bi znala končno vendarle popustiti potrpežljivost — in potem bi bilo za dr. Šusteršiča proketo slabo! Capito?

+ **Zapušča jih samozavest.** Klerikalci niso nič več tako samozavestni, kakor so bili pri drugih volitvah. Jeli se pač čutiti, da nimajo volilcev take čvrste privezanosti na se, da bi bili zavarovani proti vsakemu presečenju. Na shodih, ki jih prireajo, ni več opaziti tiste slepe udanosti in privrženosti klerikalni stranki, kakršne so bili doslej navajeni. O tem so se prepričali zlasti Krek, Zajec in Kobi. Ljudstvo je pač jelo polagoma vendarle spregledovati in se obračati od tistih, ki so je doslej vodili in obenem tudi varali. Klerikalna stranka je že prekoračila višek svoje moči in se sedaj že nahaja na potu nizdol. Tega se zavedajo klerikalci sami in to bo pokazal tudi rezultat sedanjih deželnozborskih volitev, pri katerih bodo nesporno silno narasli protiklerikalni glasovi. Za to klerikalce zapušča prejšnja njihova prešernost in v privatnih krogih že govore, da bo treba med obema političnima strankama najti nekaj »modus vivendi«, češ da je bilo medsebojnega boja že več nego dovolj in da je že skrajni čas, da bi se stranke enkrat že tudi pobrigale za — narod. To spoznanje prihaja sicer kasno, a prihaja vendarle, toda dvomimo, da bi moglo razjasniti glave tudi tistih veljakov, ki vedre in oblačijo v klerikalni stranki. Teh pa ne bo srečala preje pamet, dokler ne bodo docela dogospodarili. Dogospodarili pa bodo preje, ko si kdo misli!

+ **Največja hinavščina in politična nesramnost!** Dr. Šusteršič je že večkrat pokazal v svojih očitnih nastopih, da sta mu besedi »resnica in pravica« čisto neznani. On pomeša vse pojme v svojih »tribunskih« govorih kakor repo med zelje in kar mu ravno prija, pa mora v javnost, ne da bi pomislil, da sam sebe bje po zobeh. Zadnjič je pri nekem javnem shodu izbleknil tudi tele značilne besede: »Vremena bodo tudi Korotanu se — zjasnila!« Ta stavek je izgovoril oni cinični politik, koji je pred nedavnim časom »vse koroške Slovence notorično prodal« po znani geometrični volilni šablono brez vsakega usmiljenja — nemškemu molohu! In tak politični zločinec na revnem telesu lastnega naroda si upa izreči take — neiskrene želje! Slovenci, zapomnite si to — in ne prepustite svojo narodno usodo takim političnim kramarjem še za naprej!

+ **Samostojni kandidat za ljubljansko okolico.** Včerajšnji »Slovenec« se precej neokusno zaganja v samostojnega kandidata ljubljanske okolice g. Andreja Kneza. Ker nima drugega, se zaganja v njegovega blagopokojnega očeta, ki se ga še danes hvaležno spominja vsa ljubljanska okolica. Sicer pa naj »Slovenec« vpraša posl. Povšeta, kako je prišel, ko je prvič kandidiral za dež. poslance, k očetu sedanjega kandidata ter ga mlo in ponižno prošil, naj mu s svojim vplivom, ki ga ima v ljubljanski okolici, pomaga do zmage. Posl. Povše bo tudi povedal »Slovenecu«, da se je imel tedaj le ranjke-mu g. Knezu zahvaliti za svoj mandat. In sam Povše se je po zmagi prišel zahvaliti ranjkemu g. Knezu ter ga v znak hvaležnosti poljubil. Ko pa je imel nekaj časa mandat, ga niti pogledal ni več. In danes »Slovenec« obrekuje moža, ki leži že v grobu in ki je voditelju stranke, Povšetu pripomogel do tega, kar je danes. Pač je tudi »Slovenec« — »Leichenschänderblatt«.

+ **Podivjani agitatorji.** Kaj se klerikalcem tako grozno slabo godi, da si že drugače ne upajo doseči uspehov kakor z najsurovejšo agitacijo? Kar se godi zdaj po deželi, presega pač že vse meje. Zlasti se odlikujejo različni duhovniki, ki so kar pobesneli in prekašajo v psovaniu vsakega pijanca. »Kar s kolum po glavi,« je priporočal neki gorenjski župnik v nedeljo svojim vernikom, »kar s kolum po glavi, ako pride kdo glasovnica popisat« — neki notranjski župnik pa je s prižnice oznanil, da »dobro delo stori, kdor liberalca s pestjo po gobcu useka«, kadar pride agitiraj za neodvisnega kandidata. Taki ljudje se pa potem še pritožujejo, če nima občinstvo do njih najnežnejših ozirov!

+ **Enaka pravica za vse!** Klerikalci razdajajo in prodajajo po deželi vsakovrstne brošure za volitve in ni-

hče jih pri tem ne moti. Zdi se pa, da imajo klerikalci nekaj privilegij, ker je njim dovoljeno, kar se hoče drugim zabraniti. Res, da kolportaza ni izrečno dovoljena, toda v praksi je dotična prepoved že davno prišla iz veljave, o čemer se je lahko vsak dan prepričati na Dunaju in zlasti na Češkem. A dočim pri nas klerikalcem nihče ne dela ovir pri kolportiranju njihovih brošur, so začeli preganjati vse tiste, ki razširjajo protiklerikalne letake in brošure. Kaj pri nas pravica ni več za vse enaka?

+ **Iz Potojine** se nam piše: V senci bajonetov so imeli naši klerikalci shod v Otoški jami. Kakor ščurki, ki se boje luči, se potikajo ti izgubljeni po luknjah. Na shodu, katerega so se udeležili tudi otroci, ženske in nevolilci, sta govorila vrhniški blasfemist dr. Marolt in pa dr. Pegan, ki sta se tiho in neopaženo priplazila do luknje. Dr. Pegana je spremljal orožnik do Otoške jame. Dr. Marolt je pojasnjeval navzočim svoje zasluge za preosnovno občinske uprave na Vrhniki. Razkladal je pa tudi navzočim, kako je babice v kurzu poučeval. Dr. Pegan je nastopil s priznano arogantnostjo. Ta človek, ki je že v svojem času na nekem shodu kmetске zveze v Potojini pošiljal liberalce v pasje luknje, je postavil dišečo cvetko kot krono svojemu arogantnosti s tem, da je imenoval liberalce dvožonožne živali, katere so si postavile samostojnega kandidata živinozdravnika gosp. Ferdinanda Gašparja, kateri jih bode kuriral. In glej! Učinek te vipavske duhovitosti je bil ta, da so poslušalci, vračajoč se domov, razpravljali vprašanje, če ni bil kandidat dr. Pegan, ki je ravno prišel iz bistriškega okraja, kjer razsaja kužna bolezen na gobcih in parkljih, od te bolezni otrovan, v katerem položaju bi mu bila prva pomoč kand. g. živinozdravnik Ferdinand Gašpari.

+ **Iz Studenega pri Potojini.** Ob repričakovanu obilni udeležbi naših vrlih Podgorcev in častnem zastopstvu Potojincev se je vršil tu pretečeno nedeljo v gostilniških prostorih g. Koba la volilni shod. Veliko zanimanje za stvar in krasno vreme sta privabila toliko somišljenikov, da so bili prostori, kjer se je zborovalo, nabit polni. Shodu je predsedoval gospod Andrej Burger, posestnik iz Potojine, ki je po kratkem pozdravnem nagovoru dal besedo g. Josipu Lavrenčiču, županu iz Potojine. V svojem nad eno uro trajajočem govoru se je g. župan najprvo dotaknil nekaterih splošnosti ter prešel na to k ostri kritiki gospodarstva sedanje deželnozborske večine. Iz njegovih ust smo slišali, kako se brezvestno gospodarji z denarjem ubogih davkoplačevalcev, kako od leta do leta naraščajo deželni dolgovi in kako se lahko mišljeno trosijo milijoni za brezplodna podjetja. Za svoja vseskozi stvarna in temeljita izvajanja je žel mestoma burno pohvalo ter je bilo videti, da so se marsikomu oči odprle. Ko je potem še ovrgel zlobne trditve nasprotnikov glede nekaterih lokalnih zadev ter priporočal samostojno kandidaturu g. Ferdo Gašparja, živinozdravnika iz Potojine, pozivljajoč navzoče na krepi odpor proti vladajoči stranki ob volitvi, so se mahoma dvignile, kakor v prisrge, trdne kmečke roke in se je čulo nebroj glasov: »Volili ga bomo!« Nato se je še k besedi oglašil g. Pater n o s t, hotelir iz Potojine, ki se je prav temperamentno zavzel za kandidata g. Gašparja. Ob zaključku shoda smo se še nekoliko zabavali s tukajšnjim župnikom in njegovim zvestim pomočnikom, nekim Kodretom, ki sta menda prišla zato na shod, da se pošteno blamirata. In blamirala sta se tako, da bosta še dolgo pomnila, kdaj sta se udeležila naprednega shoda v Studenem.

Eden izmed udeležencev.
+ **Slomškariji in morala.** V Komendi pri Kamniku so te dni imeli Slomškariji neko zborovanje, na katerem so klatili velike modrosti o moralah. Škoda da ni bilo Kreka zraven. Ta bi jim vedel kaj zanimivega povedati. Sicer pa nam dejanja klerikalnih moralistov najbolje kažejo, kaka je ta klerikalna morala. Ker mi ne denunciramo, nočemo navajati imen — to prepuščamo duhovskim časopisom — a povemo lahko različna fakta. Za zdaj naj zadostuje sledeči izgled: Učiteljica-Slomškarija je zaljubljena v kaplana-Slomškarija. Hišna gospodinja dobi ob 11. ponoči kaplana, ki se plazi iz učiteljskega stanovanja in odpove vsled tega učiteljici stanovanje. Učitelj-Slomškarij zalezuje zakonsko ženo, ko ni moža doma. Svojo ženo pa pretepa doma in pusti otroke in ženo stradati. — O drugem učitelju-Slomškariju pripoveduje njegova mati, da jo je sin držal, žena njegova pa jo je tepla na »mrtve žlake«. Takih historij vemo na tucate! In taka izpridena družba se predrzne govoriti o morali?

+ **Na naslov gasilnega društva.** Iz popolnoma zanesljivega vira izve-

mo, da je deželni odbor že sedaj posegel v delokrog ljubljanskega gasilnega in reševalnega društva. Med svoja deželna vozila je sprejel sedaj tudi gasilsko kolo, ki ga je dal na razpolago svojemu zvestemu pristavcu, gasilskemu tajniku Andlovcu za agitacijo po Črni vasi in drugod po Barju. Bodočega našega deželnega odbornika pozivljamo, da se pobriga za dijete, ki jih plačuje deželni odbor temu najnovejšemu svojemu sotrudniku pri reševanju krajske dežele. G. Andlovcu pa priporočamo, da si zaračuna prav mastne dijete, saj deželni odbor njegovih računov itak ne bo predložil v kontrolo.

+ **Krek - Theimer.** Znani list »Wartburg« je dne 17. oktobra priobčil članek »Ein ungeheurer Skandal«, v katerem je na kratko popisal znano afero dr. Kreka z g. Theimerjevo. Ker so bile v dotičnem članku nekatere netočnosti, je poslala g. Theimerjeva listu obširnejše pojasnilo cele zadeve. To pojasnilo je izšlo v številki z dne 21. novembra. Tako pozna zdaj tudi širši svet za moralo dr. Kreka.

+ **Iz Spodnje Šiške** nam pišejo: Kakor znano, je v Spodnji Šiški skoro en tisoč volilcev. Ker je to število pač veliko, je obč. svet prosil okrajno glavarstvo, naj dovoli dva volišča. Toda okr. glavarstvo je to prošnjo odbilo. Nam se to postopanje ne zdi umestno, ker marsikateri volilec izgubil vsled tega pol dneva in s tem tudi zasluge.

+ **Na živinozdravniški visoki šoli na Dunaju** so 22. t. m. promovirali živinozdravnikom gospodje: Fr. Baš, Fr. Vebler in Janko Vizjak.

— **Supančičeva baraka** ob Bleiweisovi cesti za olepšanje mesta tako vnetega »Slovenca« silno bode v oči. Ne rečemo, da novi paviljon služi ravno olepšanju dotičnega kraja, a naravnost škandal je poleg paviljona stoječ, odrti in uobro osoljeni samostanski zid, katerega ne more nobeni baraka in noben hlev skaziti. Prostor, na katerem stoji sedaj paviljon, spada med najlepša stavbišča ob Bleiweisovi cesti ter bi bil že davnej zavidan, da nima Supančič nepristopnih sosedov. Da bi se mogla na Supančičevi parceli zidati primerna moderna hiša, bi se rabil še ozek koticček zanemarjenega samostanskega vrta z nesnažnim obzidjem. Ta svet Uršulinkam ničesar ne koristi, znotranji kot služi kot skrišališče za poredne punce, vnanja stran je pa depot za razno nesnago. Že prejšnji župani so si prizadevali za razširjenje Nunske ulice in olepšanje kraja prikupiti dotični za Uršulinke brezkoristni prostor, a brez uspeha. Mrtva roka se ne gane. Supančičeve barake in nesnažnih Nunskih ulic so krive edino le Uršulinke. Obč. svetnik Štefe naj si enkrat na lici mesta ogleda situacijo. S paviljonom se je sicer vsregel krajevnim potrebam. Od Trubarjevega parka do Tržaške ceste ni nobene trafike. — **Opazovalec.**

— **Pretirani zdravstveno-politijski predpisi tuk. dež. vlade glede gostilniških hlevov.** Iz krogov gostilničarjev se nam poroča. Po magistratu dostavil se je posestnikom in najemnikom gostilniških hlevov, ki so namenjeni za tuje konje, razglas tukajšnje vlade, ki nam predpisuje vse mogoče veter. policijske odredbe, katerih se moramo — ako nočemo zapasti kazni — strogo držati. Sedaj pa čujte in strmite kaj ti modri vladni gospodje vse zahtevajo. Pod točko 6. omenjenega razglasa zahtevajo, da morajo najemniki gostilniških hlevov voditi natančne (!!) zapiske vseh konj, ki pridejo v hleve! Ker hlapci navadno ne znajo pisati in so tudi ob semanjih dneh z delom preobložen, gostilničarji tudi ne morejo s protokolom v roki stati pred hlevom in konje vpisavati, bodo morali nastaviti pred vsakim hlevom kakega pisarja ali tajnika, da bo vodil vse te zapiske natančno! Tudi se zahteva, da se mora gostilniške hleve vsaj vsaki teden enkrat natančno očistiti in razkužiti. Kdo bode pa plačal vse te stroške. Ali menijo vladni gospodje, da razkuženje hlevov nič ne stane, da se da kar z »en par groši« vse napraviti? Očiščenje in razkuženje (natančno!!) vsakega količkar večjega hleva stane najmanj od 5 do 10 kron, štirikrat na mesec torej 20 do 40 kron! Ali so to mačje solze?! Zakaj ne zahtevajo, da nastavijo posestniki gostilniških hlevov kar živinozdravnika, da bo preiskaval konje in vodil natančne zapiske! Kaj stroški, hvala Bogu, zaslužek je vedno boljši, davkov skoraj nič, živež, delavci itd. so vedno ceneje! Toraj le udri po nas obrtnikih, pred ko nas vrag vzame, tem bolje bo! Zoper take drakonične naredbe c. kr. dež. vlade pa moramo odločno protestirati in prosimo medrodajne kroge, da se za to zanimajo, drugače moramo hleve kar zapreti, ker v razglasu se nam preti, ako ne

izvršujemo natančno vseh teh predpisov, z občutno kaznijo!

— **Vodiška Johanca** se vedno »pobožna«. Kakor znano, biva sedaj Johanca v samotni celici ljubljanske sodnijske palače. Ker je v preiskavi, je revica sama in ji je neki silno dolgčas. Da pa vsaj nekoliko zopet pride med ljudi, je sprosila, da sme hoditi vsako nedeljo k maši z drugimi kaznjenkami. A tudi tu je sama. Ima od drugih oddaljen stol, s katerega mlo zavija oči proti nebu in je vse njeno vedenje sploh tako, kakor najhujše terjcalke. Vse to pa njenih sovrstnic ne premoti in jo imajo za najslabšo med vsemi, češ, tudi me smo grešile in se pokorimo, a da bi se bile v farovžu iz Kristusove krvi norčevale, ni nobene. Če takrat ni imela vere, je tudi sedaj nima, pa naj se dela še tako pobožna. In imajo prav.

— **Lepa jesen.** Gospodična Franca Šega, c. kr. poštarica v Oplotnici, nam je poslala šopek svežih, zrelih jagod. Pač znamenje mile jeseni.

Kako je daleč iz Spodnje Šiške v Lukovico. Poročajo nam: Neki krojač v Sp. Šiški je poslal svojemu odjemalcu v Lukovici 17. oktobra t. l. obleko. Naslov je bil popolnoma pravilno napisan: Lukovica, Kranjsko. Toda dočim je poštna spremnica prišla pravilno v Lukovico, je šel zavoj z obleko v Budimpešto, kjer je nekdo obleko tudi sprejel. Ker pa je krojač vseeno hotel izvedeti, kje je obleka, je prišel zavoj 22. novembra t. l. srečno v Lukovico. Pač lepe razmere!

Kap zadela je včeraj na Glincah posestnika Gašperja Prešerna. Ko je prišel popoldne od dela domov je tožil, da mu je slabo, nakar se jezgrudil na posteljo in bil takoj mrtev. Poklicani zdravnik je zamogel konstatovati le še smrt, povzročena od srčne kapi.

Kinematograf »Ideal«. Senzacijska tragedija v 4 dejanjih. Iz življenja artistov. Pri vseh predstavah! Tudi za šolsko mladino! Albert Bassermann, najboljši traged Evrope v filmu Kralj. V torek 25., sredo 26., četrtek 27. novembra. Te 3 dneve trajajo predstave po 2. uri, in sicer: od 3.—5., 5.—7., 7.—9., 9.—11. Za 10 v zvišane cene. II. prostor 30 in 40 v. V četrtek dijaške cene: 60, 50, 40, 30 in 20 v. 1. iz Chiavari v Zvagli. (Potovalni film.) 2. Indijanska ljubezen. (Amerikanska drama.) 3. Moric kot Napoleon. (Komična učinkovitost s Princem.) 4. Iz male opičje rodbine. (Znanstveno.) 5. Ženska postrežba. (Amerikanska veseljoigra.) 6. Žurnal Pathé. (Najnovejša, šport, moda.) 7. »Kralj«. (Do solz gniljiva tragedija iz življenja artistov z Albertom Bassermannom, najboljšim tragedom v glavni vlogi.) V petek 28. novembra: Specialni večer z Nordiskdramo: Dva brata v 3 dejanjih z gđ. Lily Beck. V soboto 29. do 30. novembra: Tri kaplje strupa. (Indijanska drama.)

Bassermann v filmu v kinematografu »Ideal«. Veliki igralec igra majhnega tovariša, enega onih, ki jih solnce sreče nikdar ne vede iz samote in neprijaznosti, iz bede zakonite gledališča v stanje bleška in sijaja. Sloviti Albert Bassermann igra enega nepoznanca, katerih brezupna usoda se razvija kje zunaj v temoti v kakem pozabljenem gnezdu na deželi. Ustvari nam tip, docela sličen izvršniku kuštravega, medvedje-dobroščnega, natihem godrnajočega moža, izklesana karakternost, tako izvršno dovršeno in po resnici posneto, da sproti pozabljamo, da sedimo pred platnom plešočih senc, da nikdar ne hrepenimo po treh dimenzijah po telesnosti gledališča. Vsebinska je globoko gniljiva. Vloga otroka igra mala umetnica Hanny Reinhard z dovršeno umetnostjo. Predstave vsak dan ob 3., 5., 7., 9., za šolsko mladino priporočljivo. Cene vsled ogromnih nabavnih stroškov za 10 v zvišane.

Sumljiva ura. Pri ciganski tolpi Francista Gartnerja, ki pohajkuje po Štajerskem, Kranjskem in Primorskem, se je našla zlata ženska ankerremontoir ura s števil. 455 z ovratno verižico iz double zlata, katera ima dva obesa in sicer enega za sliko, drugi ima pa tri bele, modre in rdeče kamenčke. Ker ni verjetno, da bi tolpa to uro z verižico kupila in jo ima bržkone iz nepoštena proveniencije, naj se lastnica zglašuje osebno ali pismeno pri orožniški postaji v Velenju na Spodnjem Štajerskem.

Javno nasilstvo. Ko je danes dopoldne Velkovrhov hlapec iz Rimske ceste šel z vozom skozi mitnico na Dunajski cesti, ga je kakor sploh vsakega, mitniški paznik Lovrencij Pitkovšek ustavil ter zahteval mitnino. Hlapec se je temu uprl in se naposled uradnega organa dejansko lotil in ga začel pretepavati z bičem. Došli policijski stražnik je hlapec

aretoval, Petkovšek je pa moral k zdravniku.

Izgubila je neka gospa denarnico s srednjo vsoto denarja od trafike na Rinski cesti do Jemčeve trgovine na Tržaški cesti. Najditelj naj odda denarnico v upravništvu »Slovenskega Naroda«.

V kavarni »Central« vsak večer damski koncert. S 1. decembrom zopet »Original The Wehings Ensemble«, večeri smeja.

Volilci Dvorskega okraja!

Vabimo vas na

volilni shod

ki se bo vršil

v sredo 26. novembra ob pol 9. uri zvečer

v gostilni »pri Zlatorogu« v Gosposki ulici.

Govorili bodo na shodu naši narodno-napredni kandidati.

Volilci, udeležite se tega shoda v čim največjem številu!

Društvena naznanila.

II. družinski večer »Narodne Čitalnice« se vrši v soboto, dne 29. novembra v veliki dvorani Narodnega doma. Sodeluje orkester »Društvene godbe«.

»Društvo nižjih mestnih uslužbencev (slug)« je sklenilo prirediti dne 5. januarja 1914. v veliki dvorani »Mestnega doma« svojo II. društveno plesno veselico, pri kateri bo sodeloval »Ljubljanski društveni orkester«. Ker je namenjen čisti dobri in v dobrodelne namene, naj se blagovolijo druga društva z ozirom na svoje prireditve ozirati.

Ustanovni zbor krojačev, kroj. itd. se je vršil dne 23. t. m. v vrtnem salonu hotela »Ilirij«. Udeležba je bila tako pičila, da zborovalci niso bili sklepni. Zato se tudi bolniška blagajna še ni mogla ustanoviti. Žalostno je, da med našimi člani veče duh sovražnosti ter primankuje kolegialnosti in tesne združljivosti. Zastoj vam je g. člani po gostilniških kotih kritizirali, če se ne poprimete še tega, kar vam je splošno v korist in to je ustanoviti humanitarno potrebne bolniške blagajne. Ko vam bo g. člani in članice pretilo hujše, vam ne bo moglo nič pomagati, ker po toči je prazno zvonjenje. Pustite, gospoda, osebnih in obrtnih boj, stopite na delo, kar vam je koristno, da se ne bomo po blatu umazane konkurence bolje valjali, ter bedno gledali z svojci, kako se sili že tu pri nas tuji židovski moloh. Pri drugem sestanku pridite torej v polnem številu. — Odbor.

Gledališko društvo na Jesenicah vprižori kot prihodnjo predstavo »Vstajenje«, drama v 5 dejanjih; po romanu L. N. Tolstega spisal Bataille. V glavni vlogi Katjuše gostuje prvič na našem odru priznana tragedinja, gospa Štefanija Dragutinovičeva, članica slovenskega gledališča v Trstu.

Književnost.

— **»Mariborski Slovenski koledar«** za l. 1914. Letnik II., založil Vilko Weigl, trgovec v Mariboru, tiskala »Zadružna tiskarna« v Krškem, cena 50 vin. Koledar ima poleg navadne koledarske vsebine še okrog 50 strani raznih zanimivih spisov. Koledar, ki je v primeri z vsebino zelo po ceni, priporočamo posebno Mariborskim in sploh Štajerskim Slovincem.

— **Dr. Ljudevit Pivko: Telovadne igre.** II. del (Lučalne igre z majhno žogo). Knjižnica mariborskega Sokola, 8. zvezek. Neumorni g. pisatelj nam je v tej knjigi zopet podal 40 telovadnih iger in sicer izključno lučalnih iger z majhno žogo. Igre so pisane jasno in razumljivo, tako da bodo navodila uporabljali tudi učenci brez vaditelja ali učenca. Knjigo prav toplo priporočamo, prav posebno pa naši mladini. Knjižica stane vezana 1 K 10 v, nevezana 80 vin.

Pravljice. Pestra zbirka pravljic, na čelu jim Erbenova Zlatolaska, za njo niz najlepših hrvatskih pravljic, kakor Zmaj in cekarjev sin, Vrlim pobratim, Usod, ki deli srečo in nesrečo, Pepelka, Poprče, Div-Konjič, Zmaj ženin, Grad niti na nebu, niti na zemlji, se dobi v Narodni knjižnici v Ljubljani. Knjiga, ki je najprimernejše darilo za našo mladino posebno sedaj za Miklavža in za Božič, ima poleg lepe in bogate pravljiske vsebine tudi več krasnih raznobarnih slik in risb k tekstu. Posebno lepe so slike kakor uvodna slika Zlatolaska,

»Zlati lasje so ji vzplavali v gostih kital z glave dol do zemlje...« Dalje: »Bil je nekoč kralj,« »Uganeš li, katera izmed njih je Zlatolaska« in »Jurček jo je odvedel svojemu gospodu za nevesto«. Lepe so risbe: »Aždaja in carjev sin;« »Usod, ki deli srečo in nesrečo!« »Pepelka,« »Poprče,« Div konjič, »Zmaj ženin« in »Grad niti na nebu, niti na zemlji. Knjiga, ki se dobi, kot že omenjeno, v Narodni knjižnici v Prešernovi ulici, stane 5 kron, po pošti 5 kron 30 vinarjev. Ta knjiga je edina svoje vrste in jo toplo priporočamo slovenskim staršem.

Izpred sodišča.

Izpred tukajšnjega porotnega sodišča.

Roparski umor v Zmincu pri Škofji Loki.

V nedeljo, dne 12. oktobra se je izvršil v Zmincu pri Škofji Loki umor, kakršnega okoliščani še ne pomnijo. Pač se pripeti večkrat, da se stopo v okolici med seboj pijani fantje, pri čemer je večkrat kateri težko ranjen, pripeti se tudi, da podleže kateri dobljenim ranam, toda umor, ki se ji izvršil tisto nedeljo, je razburil občinstvo prav posebno, kajti morilec je napadel trezen, nimenoma in zahrbtno, ženo, gospodinj, pobil jo je s sekiro in je nato izvršil rop.

Dejanje se je izvršilo, kakor smo že svoječasno poročali, sledeče: V nedeljo, dne 12. oktobra po maši okoli pol 7. zjutraj je prišel v gostilno Matevž Dolenc na domače pri »Svanabirtu« v Zmincu, kake trideset ure od Škofje Loke, ropar, ki je pobil s sekiro gospodinj, sestro gostilničarja, ki mu je gospodinjila, 40-letno Marijano Krajnikovo do smrti in nato oropal iz omare več drobiža v skupnem znesku okoli 80 kron, več skateli cigaret, dve uri, eno električno svetilko in dva prstana. Doma je bila takrat samo Marijana Krajnikova, katere mož, ki je lastnik te hiše, dela na Tirolskem, njena 60letna teta, užitarica Ana Dolenc, ki je bila v svoji sobici pod gostilno in njen 4letni sin Francelj, ki je bil v času ropa v spalnici za pečjo. Po izvršenem umoru in ropu je ropar neznan kam izginil. **Umorjeno gospodinj je našel v kuhinji njen štiriletni sinček Francelj.** Poklical je teto Ano, ki je takoj prišla in spoznala, da je bila Marijana ubita. Kmalu nato se je vrnil tudi gostilničar Matevž Dolenc, ki je takoj opazil, da se je izvršil poleg umora tudi rop. Ta strašna novica se je bliskoma raznesla po okolici in s strahom so se ljudje približevali hiši nesreče. Vse je spraševalo, kdo je zločinec, toda nihče ni vedel o morilcu in roparju nobenega podatka. Uvedle so se preiskave, lokalni ogledi, raztelesenje trupa pokojne itd. Aretirali so tri Hrvate, ki so šli tisto jutro mimo hiše, toda izpustili so jih zopet, ker se je dognalo, da so nedolžni. Negotovost je pokrivala kot temen plašč celo zadevo in zelo močno vplivala na vse občinstvo; ljudje so govorili o zagonetnem morilcu, toda razkriti ga niso mogli. Poklicali so iz Ljubljane tudi znanega policijskega psa, katerega je pripeljal gosp. Toplikar na lice mesta. Toda tudi policijski pes je popolnoma odpovedal, kar se je tudi pozneje pokazalo. Končno pa so dognali, da se je klatil prejšnji večer po okolici neki Janez Pivk, 20 let star, znan tat in goljuf, ki se je vrnil ravno iz 14mesečne ječe iz mariborske kaznilnice, kjer je sedel zaradi tatvine. Ta fant, ki je v tem kraju znan, in ki je vozil za svojega očeta že večkrat po cesti les in je tudi pil večkrat v ti gostilni, je dobil prejšnji večer kakih 25 minut od te hiše nekega berača, ki je kuril v gošči in si pekel krompir in jabolka. S tem beračem je delj časa govoril. Videla pa sta ga tudi dva druga moška, ki sta ga spoznala. Toda drugi dan Pivka ni bilo. Končno so ga našli v Zagorju, kjer je nastopil že službo. Dobili so pri njem nekaj ukradenega denarja, prstan, dve uri in električno svetilko, vse predmete, ki so bili ukradeni pri Dolencu. Fant je od začetka rop tajil, toda ko so mu pokazali predmete, ki so bili ukradeni, ko so mu dokazali, da je bil res kritični večer v Zmincu, je Pivk umor in rop priznal.

Po obsežnih preiskavah je dvignilo proti njemu državno pravdnštvo obtožbo zaradi roparskega umora in danes sedi na obtožni klopi pred porotnim dvorom skrit in potuhnjjen hudodelec, večkratni tat in roparski morilec 20letni Janez Pivk, posestnika sin iz Oselice. Porotnemu senatu predseduje dvorni svetnik Paik, votanta sta svetnika Persche in Potrato, državni pravdnik pl. Luschan, zagovornik dr. Švigelj.

Janez Pivk, mlad, precej čeden fant, srednje močan, črn, precej čedno oblečen, ne kaže strahu, niti kesa in odgovarja zelo odločno in glasno. Pred vsem prizna umor in rop in potrdi določno tudi na ponovno vprašanje, da je storil dejanje pri polni zavesti. Priznal je, da je imel namen, oropati hišo. Razmere je poznal in je vedel, da bo v nedeljo zjutraj za njegovega namena najboljši čas. Poiskal si je sekiro, jo skril pod nekim kozolcem, kjer je tudi prenočil in šel drugo jutro okrog pol 7. v Dolenjevo gostilno. Izpil je v kuhinji dva frakeljna žganja. Ko sta bila z Marijano Krajnikovo v kuhinji sama, jo je udaril s sekiro trikrat po glavi. Žena je padla, obležala v mlaki krvi, on pa je medtem izvršil rop. Pobegnil je nato čez cesto v gozd, kjer je vrgel sekiro v grmovje.

Predsednik: Čudno je, da sekire niso mogli nikjer najti. — **Obtoženec:** O, če bi bil pa jaz tam, jo pa takoj dobim! Po izvršenem ropu je pobegnil v Zagorje, kjer je sprejel neko delo. Živel je popolnoma mirno, v svesti, da se mu je rop popolnoma posrečil in da ga ne bodo dobili. **Priče:** Tomaž Dolenc, mlad fant, pove, da je prišel usodno jutro okoli pol 7. ure od maše grede k Dolencu in kupil cigarete. V kuhinji je videl obtoženco podobnega fanta, ki pa se mu je hotel skriti za vrata. Cigarete mu je prinesla pokojna Marijana Krajnikova iz prodajalne, nakar je on odšel. — Ana Dolenc, 60 let stara užitarica, pove, da je slišala razno hujto nad sobo. Slišala pa ni ne padca in tudi ne kakega krika. Ko jo je prišel deček iskat, se je silno prestrašila, ker je rekel, da so mati padli po kuhinji in da leže na miru. Ko je prišla k rajni, je ta še živela, toda zavedla se ni. Umrla je šele čez kake pol ure. — Matevž Dolenc, lastnik gostilne, brat pokojne, skoro popolnoma slep, pove, kaj mu je bilo ukradeno. Mali fantek, sin rajne, Franc Krajnik, katerega postavijo na mizo, odgovori predsedniku v splošno začudenje brez strahu, določno, jasno in natanko, da je bil takrat v spalnici za pečjo. Čutil je baje padec. Šel je v kuhinjo k mami in jo je našel na tleh. Bila je tudi malo krvava. Tekel je takoj po teto, ker je mislil, da je mami slabo. — Mož rajne, Janez Krajnik, pove, da je bil takrat na Tirolskem na delu. Ukradena mu je bila ura, električna svetilka, en prstan in nekaj denarja. Sodna zdravnik izvedenca dr. Schuster in dr. Plečnik sta izpovedala, da je nastopila smrt vsled otrpnenja možgan, ki so deloma izstopili iz preklane lobanje. Morilec je zadal ženi s težko sekiro tri udarce, ki so bili smrtni. Prvi udarec je zadal ženi brčkone na zatilnik, in sicer z ostrino sekire, druga dva udarce, in sicer čez čelo in teme pa z ušesom sekire. — **Predsednik:** Ali je imel morilec namen ženo omamiti, ali jo usmrtiti? — **Izvedenec:** Kakor vse kaže, ni imel zločinec namena žene samo omamiti, marveč jo je hotel usmrtiti, kar kaže posebno prvi udarec z ostrino sekire. Lahko je izpovedel, da mora nastopiti smrt. — **Obtoženec:** Jaz sam ne vem, kako sem jo prvič udaril, hotel pa sem jo omamiti. — Policijski pes, ki ga je pripeljal iz Ljubljane gosp. Toplikar, je sprejel sled in je tekkel skozi večna vrata in čez sadni vrt do pralnega kamna, ki sloni ob malem potočku. Tam je zalajal in se ustavil. — **Obtoženec:** Nisem šel čez sadni vrt po zločinu in tudi ne h kamnu, marveč sem stekel čez cesto v gozd. Tam sem tudi vrgel v grmovje sekiro. Nato je šel pes ob vodi na cesto, kjer se je vsled več sledov popolnoma izgubil. — Sodni dvor je stavil nato porotnikom dvojce vprašanj, in sicer prvo vprašanje glede roparskega umora in drugo glede uboja in ropa. — Govorila sta nato državni pravdnik in zagovornik. Državni pravdnik je zagovarjal, zagovornik pobijal prvo vprašanje, češ, da fant ni imel namena žene usmrtiti, marveč jo je hotel samo omamiti, da izvrši potem nemoten rop.

Po nedolgem posvetovanju so porotniki potrdili prvo vprašanje. — Sodnišče je nato obsodilo Pivka zaradi hudodelstva zavratnega roparskega umora, z ozirom na to, da je Pivk šele včeraj dosegel 20. leto, na 15 let težke ječe s samoto celico, temnico, postom in trdim ležiščem vsako četrtoletje in dne 12. oktobra vsako leto. Všeje pa se mu v kazni preiskovalni zapor od 19. oktobra. — Pivk je kazni mirno sprejel in jo takoj nastopil.

Predsednik: Čudno je, da sekire niso mogli nikjer najti. — **Obtoženec:** O, če bi bil pa jaz tam, jo pa takoj dobim! Po izvršenem ropu je pobegnil v Zagorje, kjer je sprejel neko delo. Živel je popolnoma mirno, v svesti, da se mu je rop popolnoma posrečil in da ga ne bodo dobili. **Priče:** Tomaž Dolenc, mlad fant, pove, da je prišel usodno jutro okoli pol 7. ure od maše grede k Dolencu in kupil cigarete. V kuhinji je videl obtoženco podobnega fanta, ki pa se mu je hotel skriti za vrata. Cigarete mu je prinesla pokojna Marijana Krajnikova iz prodajalne, nakar je on odšel. — Ana Dolenc, 60 let stara užitarica, pove, da je slišala razno hujto nad sobo. Slišala pa ni ne padca in tudi ne kakega krika. Ko jo je prišel deček iskat, se je silno prestrašila, ker je rekel, da so mati padli po kuhinji in da leže na miru. Ko je prišla k rajni, je ta še živela, toda zavedla se ni. Umrla je šele čez kake pol ure. — Matevž Dolenc, lastnik gostilne, brat pokojne, skoro popolnoma slep, pove, kaj mu je bilo ukradeno. Mali fantek, sin rajne, Franc Krajnik, katerega postavijo na mizo, odgovori predsedniku v splošno začudenje brez strahu, določno, jasno in natanko, da je bil takrat v spalnici za pečjo. Čutil je baje padec. Šel je v kuhinjo k mami in jo je našel na tleh. Bila je tudi malo krvava. Tekel je takoj po teto, ker je mislil, da je mami slabo. — Mož rajne, Janez Krajnik, pove, da je bil takrat na Tirolskem na delu. Ukradena mu je bila ura, električna svetilka, en prstan in nekaj denarja. Sodna zdravnik izvedenca dr. Schuster in dr. Plečnik sta izpovedala, da je nastopila smrt vsled otrpnenja možgan, ki so deloma izstopili iz preklane lobanje. Morilec je zadal ženi s težko sekiro tri udarce, ki so bili smrtni. Prvi udarec je zadal ženi brčkone na zatilnik, in sicer z ostrino sekire, druga dva udarce, in sicer čez čelo in teme pa z ušesom sekire. — **Predsednik:** Ali je imel morilec namen ženo omamiti, ali jo usmrtiti? — **Izvedenec:** Kakor vse kaže, ni imel zločinec namena žene samo omamiti, marveč jo je hotel usmrtiti, kar kaže posebno prvi udarec z ostrino sekire. Lahko je izpovedel, da mora nastopiti smrt. — **Obtoženec:** Jaz sam ne vem, kako sem jo prvič udaril, hotel pa sem jo omamiti. — Policijski pes, ki ga je pripeljal iz Ljubljane gosp. Toplikar, je sprejel sled in je tekkel skozi večna vrata in čez sadni vrt do pralnega kamna, ki sloni ob malem potočku. Tam je zalajal in se ustavil. — **Obtoženec:** Nisem šel čez sadni vrt po zločinu in tudi ne h kamnu, marveč sem stekel čez cesto v gozd. Tam sem tudi vrgel v grmovje sekiro. Nato je šel pes ob vodi na cesto, kjer se je vsled več sledov popolnoma izgubil. — Sodni dvor je stavil nato porotnikom dvojce vprašanj, in sicer prvo vprašanje glede roparskega umora in drugo glede uboja in ropa. — Govorila sta nato državni pravdnik in zagovornik. Državni pravdnik je zagovarjal, zagovornik pobijal prvo vprašanje, češ, da fant ni imel namena žene usmrtiti, marveč jo je hotel samo omamiti, da izvrši potem nemoten rop.

Po nedolgem posvetovanju so porotniki potrdili prvo vprašanje. — Sodnišče je nato obsodilo Pivka zaradi hudodelstva zavratnega roparskega umora, z ozirom na to, da je Pivk šele včeraj dosegel 20. leto, na 15 let težke ječe s samoto celico, temnico, postom in trdim ležiščem vsako četrtoletje in dne 12. oktobra vsako leto. Všeje pa se mu v kazni preiskovalni zapor od 19. oktobra. — Pivk je kazni mirno sprejel in jo takoj nastopil.

Predsednik: Čudno je, da sekire niso mogli nikjer najti. — **Obtoženec:** O, če bi bil pa jaz tam, jo pa takoj dobim! Po izvršenem ropu je pobegnil v Zagorje, kjer je sprejel neko delo. Živel je popolnoma mirno, v svesti, da se mu je rop popolnoma posrečil in da ga ne bodo dobili. **Priče:** Tomaž Dolenc, mlad fant, pove, da je prišel usodno jutro okoli pol 7. ure od maše grede k Dolencu in kupil cigarete. V kuhinji je videl obtoženco podobnega fanta, ki pa se mu je hotel skriti za vrata. Cigarete mu je prinesla pokojna Marijana Krajnikova iz prodajalne, nakar je on odšel. — Ana Dolenc, 60 let stara užitarica, pove, da je slišala razno hujto nad sobo. Slišala pa ni ne padca in tudi ne kakega krika. Ko jo je prišel deček iskat, se je silno prestrašila, ker je rekel, da so mati padli po kuhinji in da leže na miru. Ko je prišla k rajni, je ta še živela, toda zavedla se ni. Umrla je šele čez kake pol ure. — Matevž Dolenc, lastnik gostilne, brat pokojne, skoro popolnoma slep, pove, kaj mu je bilo ukradeno. Mali fantek, sin rajne, Franc Krajnik, katerega postavijo na mizo, odgovori predsedniku v splošno začudenje brez strahu, določno, jasno in natanko, da je bil takrat v spalnici za pečjo. Čutil je baje padec. Šel je v kuhinjo k mami in jo je našel na tleh. Bila je tudi malo krvava. Tekel je takoj po teto, ker je mislil, da je mami slabo. — Mož rajne, Janez Krajnik, pove, da je bil takrat na Tirolskem na delu. Ukradena mu je bila ura, električna svetilka, en prstan in nekaj denarja. Sodna zdravnik izvedenca dr. Schuster in dr. Plečnik sta izpovedala, da je nastopila smrt vsled otrpnenja možgan, ki so deloma izstopili iz preklane lobanje. Morilec je zadal ženi s težko sekiro tri udarce, ki so bili smrtni. Prvi udarec je zadal ženi brčkone na zatilnik, in sicer z ostrino sekire, druga dva udarce, in sicer čez čelo in teme pa z ušesom sekire. — **Predsednik:** Ali je imel morilec namen ženo omamiti, ali jo usmrtiti? — **Izvedenec:** Kakor vse kaže, ni imel zločinec namena žene samo omamiti, marveč jo je hotel usmrtiti, kar kaže posebno prvi udarec z ostrino sekire. Lahko je izpovedel, da mora nastopiti smrt. — **Obtoženec:** Jaz sam ne vem, kako sem jo prvič udaril, hotel pa sem jo omamiti. — Policijski pes, ki ga je pripeljal iz Ljubljane gosp. Toplikar, je sprejel sled in je tekkel skozi večna vrata in čez sadni vrt do pralnega kamna, ki sloni ob malem potočku. Tam je zalajal in se ustavil. — **Obtoženec:** Nisem šel čez sadni vrt po zločinu in tudi ne h kamnu, marveč sem stekel čez cesto v gozd. Tam sem tudi vrgel v grmovje sekiro. Nato je šel pes ob vodi na cesto, kjer se je vsled več sledov popolnoma izgubil. — Sodni dvor je stavil nato porotnikom dvojce vprašanj, in sicer prvo vprašanje glede roparskega umora in drugo glede uboja in ropa. — Govorila sta nato državni pravdnik in zagovornik. Državni pravdnik je zagovarjal, zagovornik pobijal prvo vprašanje, češ, da fant ni imel namena žene usmrtiti, marveč jo je hotel samo omamiti, da izvrši potem nemoten rop.

Po nedolgem posvetovanju so porotniki potrdili prvo vprašanje. — Sodnišče je nato obsodilo Pivka zaradi hudodelstva zavratnega roparskega umora, z ozirom na to, da je Pivk šele včeraj dosegel 20. leto, na 15 let težke ječe s samoto celico, temnico, postom in trdim ležiščem vsako četrtoletje in dne 12. oktobra vsako leto. Všeje pa se mu v kazni preiskovalni zapor od 19. oktobra. — Pivk je kazni mirno sprejel in jo takoj nastopil.

Izpred porotnega sodišča v Novem mestu.
Požigalec — na vešalih.
Dne 25. t. m. se je pričelo zadnje toletno porotniško zasedanje. Na obtožni klopi sedi Ferdinand Matzelle, dimnikarski pomočnik, 34 let star, iz Gor. Srednje vasi pri Črmošnjicah, predkaznovan, sedaj obtožen hudodelstva požiga.

Izpred porotnega sodišča v Novem mestu.
Požigalec — na vešalih.

Dne 25. t. m. se je pričelo zadnje toletno porotniško zasedanje.

Na obtožni klopi sedi Ferdinand Matzelle, dimnikarski pomočnik, 34 let star, iz Gor. Srednje vasi pri Črmošnjicah, predkaznovan, sedaj obtožen hudodelstva požiga.

Obtoženec trdovratno taji in se zagovarja s popolno pijanostjo. V tem zagovoru je tako dosleden, da ga ne spravijo iz ravnotežja nobene še tako kočljiva vprašanja. V preiskovalnem zaporu je dne 30. oktobra sam zaprosil paznika naj ga pelje pred preiskovalnega sodnika, češ, da mu bo sam priznal, da je on res zažgal. Na paznikovo vprašanje, kaj je zažgal, je povedal, da je zažgal hišo Miklavža Medica v Srednji vasi. To svoje priznanje je ponovil tudi napram jetniškemu oskrbniku Mlakarju. Pri viziti po dež. sodnemu svetniku Zmavcu dne 2. novembra je še tega gospoda prosil, naj on skrbi za to, da ga ne bodo — obesili. Na vprašanje, če ga je kdo sojetničarjev s tako hudo kaznijo vstražil, je Matzelle odgovoril, da se mu je le sanjalo, da je on Medičevo hišo zažgal in da so ga zaradi tega dejanja — obesili. Le zato, ker se mu je tako sanjalo in se je bal, da iz sanj ne postane resnica, se je v strahu javil pazniku, da hoče preiskovalnemu sodniku priznati, da je on požigalec. Ker pa se zdaj zaveda, da se mu je to samo sanjalo, da bi bil on zažgal, vztraja pri tem, da je bil ob času požara tak popolnoma pijan, da se prav nič ne zaveda kaj je takrat delal.

Celodnevna razprava je dognala sledeče: V nedeljo, dne 3. avgusta sta se v Črmošnjicah v gostilni dobila kočar Miklavž Medic in Ferdinand Matzelle. Prišla sta nekaj navskrži; Medic je Matzelleju vrnil 5 kron, katere mu je slednji nekoč posodil. Popoldne sta se zopet dobila v sosednji gostilni, kjer je med njima prišlo celo do dejanskega spopada. Še ko se je Matzelle okrog 7. ure zvečer vračal domov, v družbi drugega Medica, je obtoženec grozil, češ, da bo Miklavžu Medicu že pokazal, da gre zdej domov po revolver in da bo tisto noč še — pokalo. Tudi proti nekemu drugemu se je izrazil, da bo Medicu že pomagal, magari, da ga obesijo zato. Medičeva kočja stoji bolj na samem. Malo predno je začelo goreti, je 14letni fant Röhthel obtoženca videl se plaziti okoli kočje. Drugi deček je še govoril z njim. Ko sta dečka šla k večerji, je pa Medicova kočja že bila v plamenu. Zgorelo je vse, kočja in kar je bilo v nji. Škode je bilo nad 600 K.

Sum se je takoj obrnil na obtoženca. Orožniki so ga dobili doma na skednju v dozdevno trdnem spanju, poleg ležišča obleko zloženo v redu. Budili so ga do 4. zjutraj na vse mogoče načine, ampak on se ni dal vzbuditi. Potem so ga vlekli na pogorišče, kjer se je pa napravil čisto nevednega, pa tresel se je tako, da so ga morali podpirati. V preiskovalnem zaporu je dalje tajil, dokler se ni kakor zgorej omenjeno, sam javil, da je on požigalec, kar pa je par dni pozneje zopet prekalil.

Ker se obtožba opira le na indicije, je občinstvo z veliko napetostjo pričakovalo izida porotniškega izreka. Po kratkem posvetovanju je prvomestnik porotnikov objavil krivdorek: hudodelstvo požiga soglasno potrjeno, popolna pijanost z 10 glasovi zanikana. Na podlagi tega krivdoreka je Matzelle bil obsojen na 6 in pol leta poostrene ječe, pa Medicu mora plačati 545 K kot odškodnino za pogorelo poslopje. Obsojeni je kazni takoj nastopil.

Razne stvari.

* **Žrtve aviatike.** Iz Chantilly poročajo: Aviatik Corbon, ki se je na letališču Lavidamée vzdignil v monoplanu v zrak, je padel na tla ter se ubil.

* **Učiteljska beda.** V Szegedu je neki bivši učitelj čestni pometać. Zasluzi le 180 vinarjev na dan, vendar pa se počuti bolj srečnega nego prej. Prav take razmere kakor pri nas na Kranjskem!

* **Hilsner.** Z Dunaja poročajo: Leon Hilsner namerava prositi cesarja za pomiloščenje. V pismu, ki ga je naslovil na svojega zagovornika, prosil, naj ga prepeljejo v kaznilnico v Gradcu.

* **Spomenik cesarja Frana Josipa.** Iz Berolina poročajo: Komite za zgradbo velikega spomenika, ki ga zgrade vsi narodi trozveze cesarju Franu Josipu, je dobil iz Nemčije dozdaj 200.000 K.

* **Cesarju Viljemu gre trda.** »Vossische Zeitung« poroča, da je cesar Viljem prisiljen vsled velikih izdatkov, prodati več svojih gradov. Govori se celo, da bo prodal grad Monbijou pri Berlinu, v katerem se nahaja hohenzollernski muzej.

* **Patriotizem.** Pred kratkim so dobili v Katovice v Zgornji Šleziji garniz

*** Razprava proti duhovniku Schmidtu,** ki je v Novem Jorku na zverski način umoril svojo ljubico Ano Amüller, se prične danes. Sodnik Foster je zavrnil predlog zagovornišva, naj se Schmidt preišče glede njegovega duševnega stanja.

*** Nezgoda italijanske vojne ladje.** Iz Mesine poročajo: Vojna ladja »San Giorgio« je v petek zvečer pri Santi Agati blizu Mesine zavozila na obrežje. Položaj ladje baje ni nevaren. Ob desetih zvečer je prišel na pomoč parnik »Roma«, toda ta ni mogel ničesar opraviti.

*** Blazen vojak.** Iz Benghasija poročajo: Na krovu parnika »Katarina Accame«, ki je pripeljal vojake, je zblaznel neki vojak 37. pehotnega polka. Vojak je zgrabil svojo puško ter začel slepo streljati okoli sebe. Ustrelil je nekega korporala, obstrelil pa pet vojakov. Na to je samega sebe usmrtil.

*** Nesreča na morju.** Iz Kodanja poročajo: Parnik, ki vozi pošto med Islandom in Kodanijem, je zadel v nedeljo velika nesreča. Velik val je zadel parnik ter odtrgal poveljnikov most, na katerem so bili kapitan, prvi krmar in en mornar. Vsi trije so utonili. Razen tega je val potegnil v morje dva čolna in mnogo orožja. Drugi krmar je prevzel vodstvo ladje ter jo srečno pripeljal v bližnje pristanišče.

*** Nesreča na železnici.** Iz Berlina poročajo: Težka nesreča se je dogodila na predmestni železniški progi Berolin-Erkner, blizu postaje Karlshorst. Poskusni vlak je zavozil v skupino delavcev, usmrtil šest delavcev, dva pa težko poškodoval. Vlak delavci niso videli, ker je v istem času stal na drugem tiru tudi vlak, katerega lokomotiva je bila vsa v dimu.

*** Telefonični govor na banketu.** Predsednik Zedinjenih držav, Wilson, ki je zelo zaposlen, si je izmislil novo idejo. V par dneh priredi trgovinska zbornica v Rochesteru banket, h kateremu je povabila tudi predsednika Wilsona, ki pa se slučajno tadan ne more udeležiti banketa. Vsled tega je obljubil Wilson, da bo telefonično govoril svoj govor. Pri banketu bo imel vsak izmed 600 udeležencev telefonično slušala pred seboj na mizi, ki se jih bo poslužil, ko bo govoril Wilson, ki bo do tisoč milj oddaljen.

*** Izseljeniški škandal.** »Czas« poroča iz Krakova: V dosedanjih preiskavi glede izseljeniške afere Austro-Američane so dognali, da je imela družba v Galiciji več nego sto agentov in zastopnikov. Razen tega je bila v zvezi z mnogimi zakonitimi agenti, ki so bili občinski predstojniki, železniški nastavljenici, duhovniki, gostilničarji, poštarji itd. Izseljenice so najprej pripeljali v Krakov, od koder so jih poslali štiri odstotke čez Trst, ostale pa čez nemška pristanišča. Dva krakovska agenta Austro-Američane, Finder in Seliger, sta pobegnila. Koliko je ta kupčija donosala agentom, se najbolje razvidi iz tega, da je imel Finder veliko posestvo in več hiš v Krakovu, Seliger pa tudi več realitet. Aretirani pater Szponder je bil agent Anglo-Continental companyje v Rotterdamu, ki ima filijalko v Bazelu, kamor je Szponder pošiljal izseljenice. Pred tremi dnevi so aretirali ravnatelja filijalke Austro-Američane v Szuczani, Hellmanna. Predvčerajšnjem so aretirali predstojnika filijalke Austro-Američane v Stanislawu, Zangrja. Pisarne v Stanislawu so zaprli.

*** Pobožen zločinec.** Nevarnega zločince, ki je pod krinko pobožnosti uganjal razne perverzne svinjarije, je zasledila berlinska policija. Vsled ovadbe nekega trgovca, katerega desetletnega sina je zločinec zlorabil, je policija prišla 28letnega slugo Barthauerja. Ko so ga zasliševali, je priznal sedem zločinov. Barthauer, ki je bil prej strežaj v maison de Santé, je izgubil svojo službo vsled neurednosti. — Potem je bil dninar in napoled sluga v neki trgovini. Svoje abnormalno nagnjenje je zelo previdno skrival in je na zelo rafiniran način privabljal k sebi svoje žrtve. Vstopil je v društvo krščanskih mladih mož, v red Guttemplerjev in druga enaka društva. Ker je redno obiskoval cerkev sv. Jakoba v Oranienstrasse, se je seznanil z ondognimi duhovniki, z občinskimi zastopniki itd. Ko se je Barthauer javil kot pomočnik za nedeljsko šolo v občini Sv. Jakoba, so ga radi sprejeli, ker je delal vtisk zelo resnega, pobožnega moža. Barthauerju so izročili oddelek za dečke, v katerem je učil ob nedeljah. Pred in po pouku pa je povabil dečke v svoje stanovanje, kjer je vedno dva do tri dečke pogostil. Obdaroval je dečke z bonboni, igračami itd. Potem ni le sam zlorabljal deč-

kov, marveč je tudi dečke zapeljal, da so med sabo na kazniv način občevali. Da onemogoči vsak sum, je stopil v društvo belega križa za pravno življenje in imel tam predavanja. Dve leti je Barthauer to počenjal. Končno pa so ga le zalotili pri njegovem nečednem poslu.

*** Izseljeniški škandal.** Z Dunaja poročajo: Včeraj so aretirali na severnem kolodvoru nekega, vojaški službi podvrženega izseljenca, ki je vstopil v Lundenburgu kot ženska oblečen in se potem v vlaku preoblekel. Pasazirji so ga na Dunaju ovdili, na kar ga je policija aretirala. Aretiranec je Andrej Smolič iz Galicije. — Iz Krakova pišejo: Revizije in hišne preiskave v izseljeniških pisarnah se nadaljujejo. V Nadbrzezie so aretirali voditelja ondotne agenture Austro-Američane, Ungerja, v Sanoku pa večje število zakonitih agentov. Ko je predvčerajšnjem na krakovskem predmestnem kolodvoru hotel neki policijski agent v spremstvu dveh stražnikov aretirati dva izseljeniška agenta, sta oba potegnili revolvice ter streljala na stražnike. Stražnika pa sta se branila s sabljami ter ranila enega izmed agentov. Vendar pa sta agenta ušla. — Iz Lvova poročajo: V Hussiaty se je pripeljal iz Lvova namestniški svetnik Adam pl. Gubatta, izvršil v okrajnem glavarstvu revizijo ter suspendiral okrajnega glavarja viteza Sawadzkega, ki je baje zapleten v izseljeniško afero.

Telefonska in brzojavna poročila.

Državni zbor.

Dunaj, 25. novembra. Zbornica je srečala danes zakon o zvišanju davka na žganja po kompliciranem glasovanju. Odklonjeni so bili vsi minoritetni predlogi. Dvakrat se je moralo vršiti poimensko glasovanje glede socialdemokratskega predloga zaradi žganjarskih bonifikacij in zaradi predloga, da naj se 10% od zvišanega davka porabi za osnovevanje posebnega fonda proti pijančevanju. Rusinski predlog, da naj se predloga vrne finančnemu odseku je bil zavrnjen. Nato se je vršila razprava o reformi osebnega davka. Govoril je referent Licht.

Dunaj, 25. novembra. Rusinska obstrukcija se zadržuje. Dopoldan so se vršila pogajanja z galiskim namestnikom in opoldan je konferiral načelnik rusinskega kluba Levicky z ministrskim predsednikom. Popoldne se sestane klub k plenarni seji. V tej seji bo padla odločitev. Sporno je samo še vprašanje galiskega deželnege odbora. Rusini zahtevajo 3 izmed 7 mandatov. Poljaki so pripravljene dati dva mandata. V poljskih krogih upajo, da bodo Rusini popustili in da pride že danes popoldne do sporazuma. Rusini presoajo situacijo optimistično. Če se akcija posreči, preneha rusinska obstrukcija.

Dunaj, 25. novembra. Zbornici je predložen proračunski provizorij za prvo polletje 1914, ki vsebuje pooblastilo za najetje posojila 368 milijonov 960.830 K. Od tega posojila odpade na odplačevanje splošnega državnega dolga 6 milijonov 435.000 K, za nabavo novih vozil za državne železnice 30 milijonov, kot avstrijski prispevek za izredne potrebščine armade in mornarice 53 milijonov 498.000 K. Kot avstrijski prispevek za izredne potrebščine armade in mornarice v smislu delegacijskega sklepa l. 1912. 51 milijonov 897.000 kron in kot avstrijski prispevek za mobilizacijske stroške tekom balkanske krize 227 milijonov 129.000 K.

Reforma hišno - najemniškega davka.

Dunaj, 25. novembra. Ministrski predsednik grof Stürgkh je izjavil komisiji poljskega kluba, da bo vlada po rešitvi finančne reforme predložila parlamentu novelo o reformi hišno - najemniškega davka.

Avstrijska delegacija.

Dunaj, 25. novembra. Danes popoldne se vrši seja odseka za zunanje zadeve v avstrijski delegaciji. Pričela se bo debata o Berchtoldovem ekspoziju. Predsednik dr. Leo je sklical zastopnike strank za zvečer k sestanku, na katerem se določi program delegacijskega zasedanja.

Ogrske delegacije.

Budimpešta, 25. novembra. Delovna stranka je sklenila, da se današnje izredne seje ne udeležijo. S tem se namerava preprečiti sejo, ker ne bo doveli glasov za odobrenje zapisnika zadnje seje.

Dunaj, 25. novembra. Za danes dopoldne je bila sklicana na zahtevo opozicije seja ogrske delegacije. Vlada stranka se seje ni udeležila. Navzočih je bilo samo 9 opozicijskih poslancev in dva vladna poslanca, ki sta predsednika opozicije na nesklepnost. Predsednik baron Lang je na to konstatiral nesklepnost. Seja je trajala samo 5 minut.

Ogrski državni zbor.

Budimpešta, 25. novembra. Opozicija se je polnoštevilno udeležila včerajšnje seje. Nadaljuje se generalna debata o tiskovni reformi. Po poslancu Hautosu, članu dejovne stranke, je govoril demokrat Pető. Ob 12. je zahteval 5 minut odmor, ki mu jih pa predsednik ni dovolil. Ob 1. mu je končno dovolil predsednik 5 minut odmor. Po štiriurnem govoru, v katerem je ostro kritiziral predlogo, je končno Pető končal s pripombo, da bi justični minister ne smel priti s tako predlogo. (Burno odobravanje!)

Budimpešta, 25. novembra. Ivan Rakovssky, član delovne stranke, je opozoril na privilegirano stališče časopisja in na zlorabo, ki se potom časopisja godi. Predlaga, da se tiskovna predloga sprejme. Živahno odobravanje večine. — Poslanec grof A. Aponyi protestira proti temu, da se zavleče posvetovanje nad v poslovniku določen čas. — Predsednik pojasni, da se je določilo, da se vrše seje od 10. do 6. — Grof Apponyi kritizira v svojem govoru predlogo, ki ni nikako postavno, marveč politično delo. — Predsednik določi, da se v današnji seji nadaljuje današnje posvetovanje. — Prihodnja seja se vrši danes.

Galisko vprašanje.

Dunaj, 25. novembra. O nadaljevanju pogajanj v Lvovu je poročal cesarji minist. predsednik Stürgkh. V lvovskih merodajnih krogih so mnenja, da za pesimistično naziranje ni povoda. Ugodnega uspeha je pa pričakovati le tedaj, ako delavne stranke še nekoliko počakajo s svojimi načrti in ako nasprotna stranka ne onemogočijo sprave s trdovratnim vztrajanjem na svojih pogojih.

Dunaj, 25. novembra. Iz Lvova poročajo, da se obravnava nov kompromisni predlog, naj se namreč Rusinom prizna troje, proti osmim poljskim deželnoobdornim mestom. Namestnik vit. Korytowski je tozadevno stopil v pogajanja in ni izključeno, da se doseže uspeh.

Zaderska odvetniška zbornica.

Zader, 25. novembra. Na nedeljskem občnem zboru je zaderska odvetniška zbornica proglasila hrvaščino kot poslovni jezik. Dozdej je bila ta zbornica v italijanskih rokah, poslojni jezik pa italijanski.

Hrvaška.

Zagreb, 25. novembra. Baron Skerlec je dogovorno z dr. Tomašcem telegrafično pozval člane starounionistične napredne stranke h konferenci, ki se vrši v četrtek v banski palači. V starounionističnih krogih se smatra to kot znamenje, da pogajanja s koalicijo še niso zaključena.

Budimpešta, 25. novembra.

Kraljevski komisar baron Skerlec in minister za Hrvaško grof Pejačević sta se vrnila iz Zagreba. Danes dooldne sta konferirala z ministrskim predsednikom grofom Tiszom. Poročala sta o zaključku pogajanj s koalicijo. Določile so se zlasti podrobnosti glede razmerja med banom in bodočo saborsko večino. Baron Skerlec se odpelje jutri na Dunaj k cesarju. V jutrišnji avdienci bo najbrže imenovan za bana.

Ruska дума.

Petrograd, 25. novembra. Tiskovni odsek ruske dume se bavi z vladnim zakonskim predlogom glede časopisja. Razširjanje perijodičnih časopisov v mestih se mora naznati, v drugih krajih je treba dovoljenja od oblasti. Poslanec Puriškievič se zavzema za enotno postopanje v celi državi. Oktobristi zahtevajo kot mejo med kraji in mesti 10.000 prebivalcev. Notranji minister Malakov naglašja, da vlada zlasti v manjših krajih slabo poznanje in upoštevanje zakonih. Sprejet je bil predlog oktohistov. Na vprašanje Miljakova, ali bo imel gubernator pravico prepovedati kako tiskovino samo pod pretezo, da nobeden izmed uradnikov ne zna dotičnega jezika, je odgovoril notranji minister, da to ne bo dovoljeno.

Francosko brodovje.

Carigrad, 25. novembra. Poveljnik francoskega sredozemskega brodovja admiral Boné de Lepeyre je dospel na ladji »Jurien de la Gra-

vière« v Carigrad. Porta in francosko diplomatsko zastopstvo sta ga sprejela z velikimi častmi. Danes zvečer se oglasi admiral pri sultanu v avdienci.

Nemčija.

Berlin, 25. novembra. V izrednem proračunu nemške države izkazujejo izdatki za vojsko znižanje za 12.700.000 in izdatki za mornarico znižanje za 20.240.000 mark. Kljub temu, da so se gotovi postavki zvišali, izkazuje proračun vendar 28.942.500 mark znižanja. Konzulat v Jeruzalemu se izpremeni v generalni konzulat, vicekonzulat v Haiti in Jaffi v konzulata. Nova konzulata se bosta ustanovila v Erzerumu in Mosulu. Iz mornariškega proračuna je treba neglašati, da manjkata od določenega števila vojnih ladij v letu 1913 dve večji vojni ladji in 3 male križarke, ker se vrše leta 1914 samo nadomestne gradbe. Za podmorske čolne je določena vsota 19.000.000 mark.

Dogodki na Balkanu.

Bolgarski car se odpove prestolu.

Bukarešta, 25. novembra. Bolgarski poslanik Radev dementira, da bi se hotel odpovedati bolgarski car Ferdinand prestolu. Radev skuša zvaliti vso krivdo na generala Savova. Poslanik trdi, da so dale zadnje občinske volitve 65% glasov za vlado.

Pariz, 25. novembra. »Temps« hudo napada avstrijsko vlado, ki da je kriva usode carja Ferdinanda. Državniki se skušajo sedaj oprati. Genadijev in Radoslavov bi lahko navedla vzroke, zakaj se naslanjata na Avstro - Ogrsko. Vse to bi bilo za avstrijsko politiko slabo in če bi se moral car Ferdinand odpovedati prestolu, bi sedela tudi avstrijska politika v sofijskem procesu na zatožni klopi.

Dunaj, 25. novembra. Nemško časopisje skuša odvrniti od avstrijske politike odgovornost za dinastični polom na Bolgarskem. Listi skušajo kratkomaletno utajiti, da bi bilo stališče kabineta ali celo kralja omajano, ne navajajo pa za to nobenega vzroka.

Dunaj, 25. novembra. Zloglasna »Südslavische Korrespondenz« poroča baje iz Sofije, da tam ni nič drugega, da se hoče car Ferdinand odpovedati prestolu in da za razburjenje proti vladarju ni nikakršnih znakov. Tudi vladni listi seveda pravijo, da o kakem odstopu bolgarskega carja ne more biti govora.

Dunaj, 25. novembra. V ospredju mednarodnega interesa stoji že par tednov bolgarski car Ferdinand. — Znano je, da se pripisuje nesrečni izid zadnje vojne carju, ki pa je samo pritril pod pritiskom razmer na državnikov, ki so bili pozneje tako usodepolni za deželo in sedaj tudi za kralja. Potovanje carja v inozemstvo so smatrali politični krogi kot beg pred temi razmerami. Car je iskal v inozemstvu pomoči za svoj prestol, zlasti pri onih državah, ki imajo na Balkanu kaj vpliva in denarja. In car ne prikriva, da je konec njegovi vladi, če se mu ne posreči eno ali drugo. Voditelji bolgarske politike so mu pokazali pot v Avstrijo. Pot v Rusijo mu je bila zaprta. Konferiral je ponovno z avstrijskim cesarjem in grofom Berchtoldom in te konference so veljale samo vprašanje, ali more ostati ali ne. Cesar ga je sprejel, kolikor so to dopuščali diplomatski odnosi, kar najprijaznejše. Grof Berchtold je podpiral voljo vladarjevo s tem, da je v svojem ekspoziju naglašal kar najprijaznejše odnose napram bolgarskemu kralju. Pač so bile vse to le besede, s katerimi se je kralja podpiralo, resno podporo se pa s tem njegovi moči ni dalo. Kralj Ferdinand, ki je že sedem tednov od doma odsoten, se namerava vrniti v Sofijo šele, ko bodo definitivno končane volitve v sobranje. Če bodo volitve izpadle neugodno za njega, potem je mogoče, da bo prostovoljno odstopil prestol v prilog prestolonasledniku, ker nikakor noče biti prisiljen k temu koraku. Do takrat pa namerava kralj Ferdinand ostati na svojih avstrijskih, oziroma ogrskih posestvih. Če se pa v ugodnem slučaju lahko vrne v Sofijo, potem bo diplomatska in moralna podpora Avstro - Ogrske velike važnosti.

Berolin, 25. novembra. »Presszentrale« poroča, da se bo bolgarski car Ferdinand še tekom tega tedna vrnil v Sofijo.

Dunaj, 25. novembra. Po poročilih iz Sofije je dobil list »Tribuna« več grozljivih pism iz krogov častniškega zbora, ki proglašajo boj kot lista ter prepoveduje častnikom obiskovanje lokalov, kjer imajo ta list.

Atene, 25. novembra. Po vesteh iz Makedonije pripravlja bolgarsko-makedonski komite obširno četaško gibanje v deželi.

Sofija, 25. novembra. Uradno se konstatira, da je prestolonaslednik Boris zdrav in da se nahaja na gradu Evksinograd.

Povratak ministrov iz Bitolje.

Belgrad, 25. novembra. (Izvirna brzojavka srbskega tiskovnega urada »Slovenskemu Narodu«.) Včeraj so se vrnili iz Bitolje ministrski predsednik Nikola Pasić, vojni minister Božanović in naučni minister Ljuba Jovanović. Ministri so se udeležili svečanosti v proslavo obletnice, odkar je bil Bitolj osvobojen izpod turškega jarma.

Karagjorgiev zvon.

Belgrad, 25. novembra. (Izvirna brzojavka srbskega tiskovnega urada »Slovenskemu Narodu«.) Včeraj je bil v kraljevskem dvoru banket na čast romunskega gosta profesorja Jorge, ki je prinesel kralju Petru iz Rumunije Karagjorgiev zvon. Včeraj popoldne je imel profesor Jorge predavanje o vzrokih propasti turške carevine v Evropi. Na čast romunskemu učenjaku bo imela kraljevska srbska akademija znanosti in umetnosti svečanostno sejo. Kralj Peter je podelil profesorju Jorgi red sv. Save tretje vrste.

Zamenjava ujetnikov.

Belgrad, 25. novembra. (Izvirna brzojavka srbskega tiskovnega urada »Slovenskemu Narodu«.) »Politika« javlja, da je srbska vlada sklenila izročiti Bolgariji ujete bolgarske četnike v zameno za srbske ujetnike. O tem sklepu je bila že obveščena bolgarska vlada.

Dogodki na Balkanu.

Belgrad, 25. novembra. Da se zviša delavnost državnega sveta, odstopita v najkrajšem času naučni in justični minister, ki sta bila pretekli teden imenovana za državna svetnika, ki se pa ne bo tikala stališča ministrskega predsednika.

Pariz, 25. novembra. »Matin« poroča iz Carigrada, da se kralj Ferdinand prav gotovo prihodnjih 14 dni vrne v Sofijo. Zunanji minister Genadijev je odpoval v Vidin, kjer namerava govoriti nekaj volilnih govorov. Prestolonaslednik Boris je v Evksinogradu, kjer se udeležijo slavnosti rojstvenega dne svojega brata.

Carigrad, 25. novembra. Včerajšnji ministrski svet je s piclo večino proti izvajanjem velikega vezirja sklenil, odkloniti nemško - ruske reformne predloge glede Armenije. Angleški poslanik je v avdienci porto opozoril na važnosti zveze anatolskih reformnih vprašanj z notranjim problemom.

Carigrad, 25. novembra. Namestnik šefa generalnega štaba, Hadi paša, je bil imenovan za šefa generalnega štaba.

Srbsko - bolgarska zveza.

Pariz, 25. novembra. »Matin« priobčuje danes tekst srbsko-bolgarske vojne konvencije, ki je bila sklenjena pred drugo balkansko vojno. Ena izmed točk pravi, da mora Srbija napovedati Avstriji vojno, če ta začne prodirati v Sandžak Novi Pazara. Srbiji mora slediti tudi Bolgarska.

Pariz, 25. novembra. Srbsko-bolgarska vojna konvencija obsega 14 točk. Med temi se nahaja tudi točka, v kateri obljublja Srbija Bolgarski vojno pomoč 100.000 mož, če jo napade Rumunska.

Grško - turški mir.

Carigrad, 25. novembra. Sultan je ratificiral mirovno pogodbo med Turčijo in Grško.

Carigrad, 25. novembra. Grško-turška mirovna pogodba je bila včeraj sultanu predložena. Tu so mnenja, da se bo odpeljal danes Galib Kemal v Atene zaradi ratifikacije mirovne pogodbe.

Albanija.

Pariz, 25. novembra. »Matin« javlja, da so udre velike albanske čete proti Dibri ter groze mesto napasti.

Dunaj, 25. novembra. Iz Valone poročajo, da je bolgarska trgovska ladja »Bolgaria« pripeljala 500 vreč moke kot darilo za stradalajočo Albance. Vest je tembolj čudna, ker poročajo iz Sofije o silnem pomanjkanju v bolgarski Trakiji.

II. družinski večer
»Narodne čitalnice«
v soboto dne 29. novembra 1913.
v »Narodnem domu«.

Začetek ob pol 9. uri zvečer.

Malomarne ljudi

lahko preseneti kadarkoli kaj, na kar niso bili pripravljene in jih spravi v

zadrego. Posebno neprijetno je to, če kdo nenadoma oboli, za influenco, nahodom, kašljem, tiščanjem v prsih, pomanjkanjem sape in bodenjem v plečih. Za take slučaje imajo ori-

pravljen previdni ljudje Fellerjev topeč; olajšujoči fluid iz rastlinskih esenc z znamko »Elsafliuid«. 12 steklenic tega preskušenege domačega zdravila razpošilja za 12 K franko

lekarnar E. V. Feller, Stubica, Elzatrž št. 238 (Hrvaško). Obenem lahko naročimo tudi Fellerjeve odvajalne rabarbara kroglice z znamko »Elsa kroglice«. 6 škatlic za le 4 K, da jih

imamo doma ob zapahnenju, želodčnem obolenju, slabem črevesnem prebavljanju, če nimamo teka, bljuvanju itd.

Ma

Umetnost.

Koncert Glasbene Matice. V nedeljo, 23. novembra, je priredila Glasbena Matica svoj tretji letošnji koncert v dvorani Mestnega doma. Pridobila je v ta namen slavno švedsko koncertno in operno pevko, gospo Valborg Svärdsström in odličnega 16letnega klavirskega virtuoz, gospoda Georgesa Szélla. Gospa Svärdsström je pevka izrednih zmožnosti. Njen prijetni in gibčni sopran ima poleg izvrstne šole, za katero ne eksistira več nikakšne težkoče, tudi to odlično moč, da se od hipa do hipa s posebno dobro karaktistiko obrača po mislih in dejanju, ki ga izraža pesem, in se tako neprenehoma njišira v toku melodije. V njenih prsih ožive besede pesnikov in iz njenih ust se lijejo na poslušalce čudovito sočne, prožne in ubrane. Tudi v njenem vzdihu je pesem, tudi v njenem šepetu drhti melodija, ki je zaradi svoje finoče še globlja in vplivnejša. Nižina njenega glasu je polna in zvočna, višina lahka in naravna. Kolorature ji vro iz grla kakor igrače, njen piano je fin kakor dih, njen forte zanosen, širok, oblašten in krepak. V tone lahko poljubno meša veselje in razigranost; dolgo noto na primer drži in ti nenadoma jasno čutiš, kako se smeje v njej njen glas, kako se ziblje in podrtava v prostori in nagajivi razkošnosti. In drugič zopet je zašel vanj strah, in tretjič žalost, negotovost, resignacija, pričakovanje nečesa groznega in neznanega. Vsa pestrost njene umetnosti je prišla do veljave v danski pesmi Brora-Beckmanna »Vinden« (Veter). Pesem teče v dialogu med materjo in bolnim sinom, ki jo vprašuje, če-li sliši njegovo ječanje, žalno ihtenje in drsajoče korake. Mati se izgovarja in ga tolaži, da je to veter. Veter ječi in veter ihti. Kompozicija sama na sebi je preprosta z mračno, žalno in globoko ubranostjo, nad vse mere čustveno petje gospe Svärdsström je dvignilo njen učinek do viška. Vprašanje bolnega sina je karakterizirala s frapantno lepoto in resničnostjo, a z nič manjšo popolnostjo ni spremila materinega zdravlja, kipečega iz vsakega tona. Pesem je bila izvanredno lepa v svojih kontrastih in toli čustvena, da se ni nihče ubranil njene globokega učinka. Gospa pevka jo je morala ponoviti. Omenjam tudi eno izmed pesmi, ki jih je dodala svojemu programu in ki je delovala izredno po svoji prirodni lepoti in umetniški interpretaciji. Sinček vprašuje v njej očeta, kam gredo laž, kam vetri, kam naši dnevi in kam mi. In oče mu odgovarja v mračni, izvrstno pogojeni negotovosti. Tudi ta pesem je delovala v obliki, kakor jo je zapela ga. Svärdsström, močno in globoko. V dodatku smo našli dvoje Griegovih pesmi. Razposajeni »Spomladanski ples« in melodiozno in toplo pesmico »V čolnu«. Obe sta nudili iskren užitek. — Na klavirju je igral gospod Széll Chopinovo sonato v h-molu, Pabstovo parafrazo iz Čajkovskega opere »Onegin« in Riharda Straussa vesele burke Tilla Eulenspiegla, veliko simfonično skladbo, ki jo je priredil za klavir sam pianist. Pokazal je virtuozno rutino, silen temperament, pristno občutje in žel za to buran aplavz. Žal, da je imel opraviti s slabim instrumentom, ki ni dal iz sebe pravega tona in bil poleg tega še slabo uglašen. Gospo pevko je spremljal spretno in diskretno na klavirju g. A. Tarnay. Navdušenje je bilo veliko, ploskanje burno, dolgotrajno in iskreno. Še za izvoščkom, ki je odpeljal odlično pevko, so kričali poslušalci s ceste, s trotoarja in iz veže svoj živahni živio. Koncert je uspel — ob nepravem času brez darovalcev vencev in šopkov — tako dobro, kakor še nobeden v letošnji sezoni.

Gospodarstvo.

— Izdaja davka prostih 4½% zakladnih zadolžnic c. kr. glavnega in prestolnega mesta Dunaj iz leta 1913. Občina Dunaj izdaja na podstavi zakonitega pooblaščenja 4½% davka proste zakladne zadolžnice v skupnem iznosu 60 milijonov mark, katerih javna subskripcija se vrši dne 28. novembra t. l. Komadi so plačljivi al pari dne 15. maja 1916, obrestni kuponi brez vsakega odbitka dne 15. maja in 15. novembra vsakega leta, pričeni 15. maja 1914. Oddajni kurz znaša 95-80%, tako da se stavi obrestovanje pri močno največji varnosti na približno 6-20%. Kot zglasevalnica za Ljubljano alpske dežele fungira Podružnica c. kr. priv. avstrijskega kreditnega zavoda za trgovino in obrt v Ljubljani (Prešernova ulica 50), katere sprejema priglase in daje vsa zahtevana pojasnila.

Prečitane časopise v šentjakobskem okraju

sprejema vsako sredo zvečer od 7. do 8. ter vsako nedeljo dopoldne od 11. do 12. »Gospodarsko napredno društvo za šentjakobski okraj« v društveni sobi, Vožarski pot 4, da jih potem odda ljudem, ki drugače ne pridejo do branja, pa radi bero.

Umrli v Ljubljani:

Dne 20. novembra: Jakob Leskovec, bivši žagar, 57 let, Radeckega cesta 9. — Ana Kagnus, žena vpo-kojenega blagajnika kranjske hranilnice, 69 let, Simon Gregorčičeva ulica 11. — Marija Božič, delavka, 82 let, Radeckega cesta 9.

Dne 20. novembra: Alojzija Lassnik, vdova trgovca, 74 let, Wolf-ova ulica 1.

Dne 21. novembra: Franc Zajc, železniški sprevodnik v pokoju, 86 let, Škofja ulica 3.

Dne 22. novembra: Avgušтина Kermelj, rejenka, 22 dni, Strelška ulica 15. — Franc Dolinšek, kovač, 51 let, Radeckega cesta 9. — Anton Zupančič, krojač, 68 let. — Radeckega cesta 9.

Dne 24. novembra: S. Apolonija Petelinik, usmiljenka, 59 let, Radeckega cesta 9.

V deželni bolnici:

Dne 20. novembra: Marija Matjašič, hči postrežka, 15 let.

Dne 21. novembra: Marija Jernejc, žena žel. čuvaja, 75 let.

V garnizijski bolnici:

Dne 19. novembra: Pavel Lukežič, delavec, 62 let.

Današnji list obsega 8 strani.

Izdajatelj in odgovorni urednik:

dr. Vladimir Ravnihar, drž. poslanec.

Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.

Dober tek

je in ostane glavna stvar. Kdor pa nima slasti, naj seže po Scottovi emulziji iz ribjega olja, ki se že desetletja obnašala za tek pospešujoče krepilo. Nasproti navadnemu ribjemu olju je Scottova emulzija slastna in tako lahko prebavna da to preiškušeno krepilo lahko brez truda zaživimo. Scottova emulzija iz ribjega olja začne telo krepiti in ob enem zbudi naravno poželjenje po hrani tako, da navadno hrano jemo s slastjo in dobimo novega pojava in veselje do življenja.

Otrokom in odraslim samo iz naj-čistejših sestavin pripravljena Scottova

emulzija iz ribjega olja vse-lej, po leti in pozimi, izborno služi za okrepitev.

Cena originalni steklenici 2 K 50 v. Dobiva se po vseh lekarnah. Proti vpo-siljavi 50 v. v pismenih znakih dobite od trdke SCOTT & BOWNE, d. o. o. z. na Dunaju VII. skicirajte se na naš list enkratno vpošiljatev pošljudite od katere lekarnice.

Negovanje ust

z Odolom je naravnost dobrota. Proces gnitja v ustih, ki zobe polagoma raz-dene, se zanesljivo ovira in po vsakem izplaknjenju z Odolom se po vseh stih razširi poživiljajoča svežost.

Sprejema zavarovanja človeškega življenja po najraznovrstnejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, ko nobena druga zavarovalnica.

Zlasti je ugodno zavarovanje na doživetje in smrt z manjšajočimi se 12 vplačili.

Slovenci in Slovenke! Ne zabite družbe sv. Cirila in Metoda.

Ali veliko sedite? Sedežne pol-ložke iz nalašč v ta namen pripravljene klobučevine popolnoma zabra-nijo odrnjenje in ono nevščeno svetlikanje hlač in kril. Prijetno, udobno in zdravo sedenje! Prospekt pošlje na zahtevo: Anton Obreza, tapetnik v Ljubljani, Šelenburgova ulica št. 1. (3578)

Brezplačen svet bolnim na želodcu.

Mnogo boleznih prebave se še poslabša z nevarno navado, jemati močna odvajala, ki morejo dati olajšila samo za kratek čas. Vsem takim trpečim podajamo svet slovitega specialnega zdravnika za želodčne bolezni: »Tako pojenjate z navado, jemati močna odvajalna sredstva, ki vselej, ko ga vzamete, še zmanjšajo upanje na ozdravljenje. Zdraviti si naravo naravno, naj že stori karkoli, z zadostno množico ozona v prizadetih organih, da obolele dele očisti in razkuži. Ni je večje zdravilne moči kakor ozon. Motenja prebave kakor kislina v želodcu, napenjanje in zaprtje ter njih postranske okolnosti n. pr. glavobol, utripanje srca, bolečine v obistih itd. se brez slabih posledic hitro in trajno ozdravi.« 4183

Najuspešnejše tako sredstvo je Stomoxigen in sicer v tabletah v lekarnah. Zraven brošura z navodilom in druge koiistne razjasnitve, ki naj bi jih čital vsak na želodcu bolni.

Ako Vaš čaj

Vašemu okusu ne ugaja, potem poskusite enkrat najodličnejšo rusko čajno znamko K & C Popow-čaj. Gotovo boste zadovoljni.

Forman proti nahodu

Učinek presenečljiv! Pušica 40vin.

Serravallo

železnato kina-vino

Higijena razstava na Dunaju 1906: Državno odlikovanje in častni diplom k zlati kolajni.

Povzroča voljo do jedi, okrepa živce, poboljša kri in je rekonvalescentom in malokrvnim zelo priporočeno od zdravniških avtoritet.

„Izborni okus.“

Večkrat odlikovano.

Nad 8000 zdravniških spričeval.

J. SERRAVALLO, c. in kr. dvorni dobavitelj TRST-Barkovlje. 87

Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 306-2		Srednji zračni tlak 736 mm			
nov.	čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo
24.	2. pop.	737.3	6.7	sl. jzhv	oblačno
	9. zv.	737.9	5.1	sl. vzh.	.
25.	7. zj.	738.8	4.5	brezvetr.	rosa

Srednja včerašnja temperatura 4.6°, norm. 1.7° Padavina v 24 urah mm 0.2.

Samo za one kadilce, ki z ozirom na svoje zdravje radi izdajo na dan nekaj vinarjev več:

Modiano

klub
specijalitet

Po zdravniškem nasvetu niso stročnice niti papir potiskani, a v obeh je z vodnim tiskom ime tvorničarja

Borzna poročila.

Ljubljanska

„Kreditna banka v Ljubljani“.

Uradni kurzi dunajske borze 25. novembra 1913

Kapitalni papiri.	Dinar	Blagovni
4%, majevna renta	81.30	81.50
4-2%, srebrna renta	84.75	84.9
4%, avstr. krona renta	81.65	81.85
4%, ogr.	80.55	80.75
4%, kranjsko deželno posojilo	—	94.50
4% k. o. češke dež. banke	84—	85—

Srečka.	435—	445—
Srečka iz 1. 1860 %	691—	702—
„ 1864 %	282—	292—
„ 1864 %	283—	293—
„ zemeljske 1. izdaje	244—	254—
„ 2.	232—	241.75
„ ogrske hipotekne	473—	483—
„ avstr. kreditne	473—	483—
„ ljubljanske	62.50	66.50
„ avstr. rdeč. križa	51.50	55.50
„ ogr.	31.25	35.25
„ bazilika	26.50	30.50
„ turške	230.50	233.50

Polno.	404—	406—
Ljubljanske kreditne banke	621.75	622.75
Avstr. kreditnega zavoda	511.50	512.50
Dunajske bančne družbe	104.40	105.40
Južne železnice	692.75	693.75
Državne železnice	796—	797—
Alpine-Montan	327—	329—
Češke sladkorne družbe	264.75	265.75
Zlivoskenske banke	—	—

Valute.	11.40	11.45
Cekini	117.75	118.05
Marke	95.3750	95.4750
Franki	94.70	94.90
Lie.	253.50	254.50
Rubli	—	—

Varstvena znamka.

Želodčna grenčica.

Varsvena znamka Marija Brezje

Že osem let registrirana in upeljana se prod. Vpraša se dne 30 t. m. dopoldne v Slomškovi ulici št. 4., pri Vekoslavi Walland.

!! Umetniške razglednice !!

Priznana vedno novosti.

Pisemski papir

v največji izbori priporočila

Marija Tčar, trgovina papirja itd.

Ljubljana, sv. Petra cesta 26.

Na deželo se pošilja na izbiro. 4063

Proč z draginjo!

Čemu bomo drago kupovali, ko se pa

3914 vsako sredo in soboto kupijo

ostanki vsakovrstnega blaga

za obleke in perilo kakor štofi, sukno, kontenina, šifoni, platno, barhent, volneno modno blago in drugo za skoro polovično ceno pri trdki

„Hermes“ brata Wokač v Ljubljani,

Selenburgova ulica št. 5 v prvem nadstropju nasproti glavne pošte.

Primerna darila za Miklavža in za Božič. Pravkar došlo čez 10.000 novih ostankov.

SANATORIUM „EMONA“

v Ljubljani, Komenskega ulica 4.

Privatno zdravilišče za notranje in kirurške bolezni. Porodnišnica. Medicinalne kopeli. Lastnik in šef-zdravnik: Dr. Fr. Derganc, primar. I. kir. odd. dež. boln

Krasni preostanki braga

polvolnjeni, zajamčeno dobre kakovosti le-pih vzorcev, zavoj 5 kg za K 11— boljše vrste za K 12-60 po poštnem povzetju pošilja A. Jelinek, tkalnica, Jimramov Morava. Jako priporočljivo!

Stanovanje

z 2 sobama, kuhinjo in pritliklinami se išče takoj. 4175

Ponudbe na upravnishvo »Slov. Naroda« pod „Tako 25“.

Išče se več potnik

kateri je popolnoma verziran v prodaji vina in žganja, za veletrgovino. Prednost ima tisti, kateri je še sedaj v službi. Ponudbe na upravnishvo »Slo-venskega Naroda« 4184

Vajenec

iz dobre hiše, učenec III gimnazije, 16 let star, želi stopiti v mešano trgovino na Kranjskem v večjem mestu radi šol, ob primernem plačilu. 4180

Martinović, Jamnička Kiselica (Pisarovina.)

Lep vinograd

na Trški gori pri Novem mestu se proda iz proste roke. 4177

Pojasnila daje Franc Goldman, Ljubljana, Razpotna ulica št. 10.

Blagajničarka

izurjena v kavarniški stroki.

se takoj sprejme.

Pismene ponudbe na

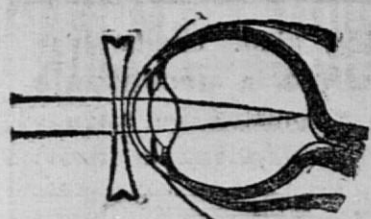
„Kavarna Central“, Ljubljana.

Zaradi pomanjkanja prostora se ceno odda

60 HP parni stroj

s premikalnim krmilom in kondenza-cijo, ležec kornwallski kotel, dvozu-beljna cev s po 45 m². kurilne plošči ne in 7 atmosferami pritiska. Izdelek Hofmeistera na Dunaju. Oboje malo rabljeno in v dobrem stanju.

Ravnateljstvo morskih kopeli Sesljan pri Trstu. 4182

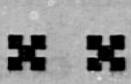
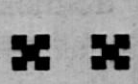

Optik in specialist.

LJUBLJANA,

Aparati, poljska kukala,
daljnogledi.Pogrešno navadno steklo
za očala. 2688**K. JURMAN**

Optični zavod z električnim obratom.

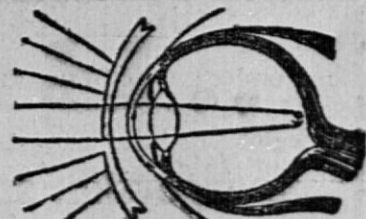

Optik in specialist.

Selenburgova ulica št. 4.

Za prvovrstno optiko se jamči.

Popravila se izvršujejo v lastni delavnici.

Pravilna lega plošč, brušenih
po sistemu Perpha.**! 500 kron !**

Vam plačam, ako moj uničevalec korenin
balzam **Ria** Vaših kurjih oči, bradavic,
otičancev ne odstrani v 3 dneh
brez bolečin. Cena lončka z ga-
rancijskim pismom 1 K. **Kemeny,**
Kaschau (Kassa) I., Post. 12/64 Ogrski.

Bencinov motor

Malo rabljen ležec bencinov motor, izdelek
Langen & Wolf, se vsled upeljave električne
sile **ceno proda.** Motor se še lahko ogleda
v obratu. Vpraša se: **Zavod za električne**
naprave Vojnović & Cie, Ljubljana,
Dunajska cesta št. 22.

Sprejme se 4126

učenka

v specerijsko in manufakturno trgovino
Peter Sitar, Jesenice, Gorenjsko.

Čebelni med

najfinejše vrste, iztrčen, zjamčeno
prirodno pristen, od akacije ali lipe
razpošiljamo v 5 kg pločevinastih
škatljah po povzetju za **K 9**. Pre-
prodajalcem pošljemo ponudbo in
vzorce.

„BIENE“, Verwertungs-Genossenschaft Un-
garischer Imker, Budimpešta Váci ut 103 F.

Izredna prilika za sijajno trgovsko eksistenco!

Odda se radi zasebnih razmer vpeljana, monopolu slična trgovina
pod ugodnimi pogoji.

Obratnega kapitala je treba K 40.000 v gotovini ali v fundiranem denarnem
kreditu; dosegljivi letni dobiček do 100 % kapitala.

Obratovanje lahko, vzorno urejeno, sposobno za trgovca vsake stroke, tudi
za družabno vodstvo ali za udeležbo banke.

Refektanti, kateri razpolagajo **najmanj** čez omenjeno obratno glavnico, iz-
volijo naznaniti svoj **osební naslov** (navidezniški izključeni) takoj, najdalje do
1. decembra 1913 na anončno pisarno **Rudolf Mosse, Dunaj I,** pod šifro: „**Mo-
nopol, ne zamudite 3832**“.

4163

Proda se pod zelo ugodnimi pogoji

1) **veleposestvo** pri Litiji (z graščino in gospodarskim poslopjem),
nad 270 orolov, lahko tudi več posestnikov skupaj,

2) **novi zidani pritlični hiša** v Rudniku pri Ljubljani, nekaj
sveta zraven, za eno družino,

3) **dve enonadstropni hiši** na Selu pri Ljubljani, v katerih
bližini se zida nova šola.

Povsod potrebna je v primeri z vrednostjo le prav mala glavnica:
ad 1) 30.000 K, ad 2) 2000 K, ad 3) 20.000 K. — S posestvom ad 1) zdru-
žena je pravica lastnega lova — prijetno letovišče.

Pojasnila potom upravnistva tega lista ali posredovalne pisarne **Valentin**
Accetto, Ljubljana, Kolodvorska ulica št. 8.

Učenko

poštenih staršev, lepega vedenja ter z
primerno šolsko izobrazbo **sprejme**
tako mešana trgovina 4185

P. & A. Strel, Mokronog

S 1. januarjem 1914 **se išče** dvo-
strokega knjigovodstva popolnoma
zmožen in bilance vajen

knjigovodja

zmožen obeh deželnih jezikov v go-
voru in pisavi, sa tvornico v bližini
Ljubljane. 4174

Ponudbe na upravnistvo »Slov.
Naroda« pod „**Knjigovodja**“.

Pojasnilo!

Pomembni profesorji in zdrav-
niki priporočajo in rabijo tudi zase
našo patentirano higiensko iznajdbo.
Zakonski določbe natančno brošuro 20.

Verlag für hygienische Lite-
ratur Dunaj I., Wollzeile 12. Kot
tiskovina zastoj. Kot zaprto pi-
sno proti 20 vin. v znamkah.

Pozor trgovci! Samo nekaj časa!

Božične in noveletne

RAZGLEDNICE

kakor tudi 4102

reklamne koledarje

ceneje kot povsod drugod pri
L. Pevaleku

v Ljubljani, Židovska ulica 4.

Boljšim tvrdkam pri odjemu najmanj 300
razglednic pošiljam tudi na izbiro.

1533

Zavod za pohištvo

Fran Doberlet v Ljubljani,

Franciščanska ulica 8

priporoča **pohištvo vsake vrste**
solidne izvršitve in po nizki ceni.

Službe išče

strojevodja in mehanik

trezen in zanesljiv, izvežban v vseh
strojnih delih. Gre tudi na deželo k
parni žagi. 4179

Več pove upravn. »Slov. Naroda«.

Proda se kompletna

kopalna oprava

radi preselitve, skoro nova, popolnoma
v dobrem stanju. 4090

Ogleda se lahko vsak dan pri
lastniku **Anton Maver, zal. meng.**
piva, Metelkova ul. 13 v Ljubljani.

J. POGAČNIK

Zaloga pohištva in **mizarstvo.** Ljubljana, Marije Te-
rezije c. 11 (Kolizej).
tapetniškega blaga.

Zaloga spalnih ter je-
dilnih sob v različnih
: najnovejših slogih. :

Zaloga otomanov, di-
: vanov, žimnic :
in otroških vozičkov.

Spalnica v ameriškem orehu 350 kron.

Obstoječa: 2 dvovratni omari, 2 postelji, 2 nočni
omarici, 1 umivalnik z marmor. ploščo in ogledalom.

Veleprima salame
novega izdelka, predobro renomirane znamke
„Gavrilović“
že popolnoma dobre za rezanje, priznane najfinejše,
stanovitne kakovosti, se dobivajo po vseh špeci-
rijskih, delikatesnih trgovinah in pri prekajevalcih.
**Vsak komad ima svinčeno plombo in vl-
njeto, kakor polegstoječa.**
Prva hrvaška tvornica salam, prekajenega blaga in tolišč
M. Gavrilovića sinovi
d. d., Petrinja. 4082
Zastopnik: **Julio Schmidlin, Zagreb.**

**Gospodinjite
najceneje**

ako se poslužujete k pripravi Vašega
zajutreka, malice ter večerje znati kavi
podobnega „pravega :Franck: z kavi-
nim mlinčkom“.

In zakaj?

Ker „pravi :Franck“

poseduje blagovonjav okus, ki
povzdiga vonjavo zrnate kave
ter je pritem vendar najcenejši,
ker je najizdatnejši kavin pri-
datek.

amp 67/25.645

Penkala
zlato
večno pero
je prekrasno
božično darilo
ki je bo obdarovane rabil stalno. Pozor:
na znamko Penkala, ker samo ta jamči za
pošteno kakovost. Cene: K 14, 16,
18 — in več. Penkala polnilni svinčnik
K 1-20, luksuzna oprema K 1-30
in K 2-40. Dobiya se povsod.
EDMUND MÖSTER & CO., deln. družba
Zagreb,
Berlin.
EFK

„BALKAN“

trgovska, spedijska in komisijska delniška družba.

Podružnica: Ljubljana, Dunajska cesta št. 33.

Centrala: TRST.

*

Telefon št. 100.

Mednarodna spedicija, spedicije in zacarinanje vsake vrste, prevažanje blaga, skladišča, kleti. Prosta skladišča za redni užitni podvržena blaga. Najmodernejše opremljeno podjetje za selitve in prevažanje pohištva v mestu in na vse strani s patentiranimi pohištvenimi vozmi. — Shranjevanje pohištva in blaga v suhih posebnih skladiščih. Omojanje itd. — Spedijski urad, generalni zastop in prodaja vozniških listov: „DALMATIE“ delniške parobrodne družbe v Trstu.

Brzovozne proge Trst-Benetke in obratno, ter Trst-Ancona parobrodne družbe D. Tripicovich & Co., Trst Avstrijskega Lloydja, Cunard-Line za I. in II. razred. Naročila sprejema tudi blagovni oddelek Jadranske banke.

Zmerne cene.

3237

Točna postrežba.

Najsolidnejši vir

40 m dobrih ostankov za obleke K 18—
40 m izvrstnih ostankov zim. blaga „ 20—
30 m ostankov mod. blaga za obleke „ 18—
6 parov velikih rjuh „ 10—
100 kom. prima žepnih robcev „ 13—
tucat dobrih brisač „ 2-90
tucat prav težkih brisač „ 4-80
10 toplih zimskih rut „ 5—

Adolf Zucker, Plzenj št. 504 (Češko).

Razpošiljam samo po povzetju. Neugajajoče vzamem vsak čas nazaj. Vzorci se ne razpošiljajo. Najboljši dobavitelj za trgovce, krošnjarje in sejmarje.

Moderne srajce — bele in barvaste,

tenniske, lovske, hribolazke in vse druge vrste z ovratnikom in brez ovratnika, spalne srajce, trdi in mehki ovratniki, zapestnice, naprsniki, dolge in kratke spodnje hlače, majice, nogavice itd. vse v največji izbiri in najboljši kakovosti po zelo skromnih in stalnih cenah

v modni in športni trgovini

P. Magdič, Ljubljana, nasproti glavne pošte.

Ivan Magdič

krojač prve vrste

Ljubljana, 2092

Dunajska cesta št. 20

(nasproti kavarni „Europa“)

:: se priporoča. ::

Zaloga angleškega blaga.

Zaliti klobuki vedno v zalogi. — Popravila se sprejemajo in točno izvršujejo.

Priporoča se
solidna tvrdka

modni salon

damskih in otroških klobukov v najnovejših oblikah, vseh vrst in raznih športnih čepic.

Marija Götzl Ljubljana,
Zidovska ulica šte. 8.

Zunanja naročila se razpošiljajo z obratno pošto.

Uradniško hranilno društvo v Gradcu

K. Z. Z. G. Z.

Osební kredit

uradnikom, profesorjem, učiteljem, umirovljenim itd. ob najugodnejših pogojih. Nič predstroškov. Več v razvidih.

Hranilne vloge se obrestujejo dnevno po
5% od zneskov nad 1000 kron ob 60-
dnevni odpovedi: 5 1/4 % od zneskov nad 2000 kron ob 90-
dnevni odpovedi: 5 1/2 %

Obresti se polletno prištevajo glavnici. Pri vlogah preko 10.000 K se morejo dvigati obresti četrtletno. Nič rentnega davka. Vlozne knjižice se sprejemajo v srambo. — Razvidi in poiznitve brezplačno. Stanje vlog: K 5.350.000. Jamstvo zadržanih deležev: K 6.500.000. Rezervni fond in vrednostni papirji: K 575.000. Pojasnila daje brezplačno:

Josip Kosem v Ljubljani, Krakovski nasip šte. 22,
vsak ponedeljek, sredo in petek med 1/23. in 1/24. uro popoldne.

Fotografske aparate

kakor tudi vse v to stroko spadajoče potrebščine ima v zalogi 2387

fotomanufaktura in drogerija

„Adrija“

oblastveno koncesijonirana prodaja strupov v Ljubljani, Šelenburgova ulica 5. Temnica na razpolago. Zunanja naročila z obratno pošto. — Zahtevajte cenike.

Dva lokala

za trgovino ali pisarno se odda za februarjev termin eventualno tudi takoj.

Istotam se odda za februarjev ali majev termin, v I. nadstr., obstoj iz treh ali štirih sob ter pritliklin.

Več se izve pri D. Rovšku, fotogr., Ljubljana, Kolodvorska ulica. Pismenim vprašanjem je priložiti znamko za odgovor. 4173

stanovanje

1889.

25

1914.

letni obstoj domače tvrdke.

Lud. Černe

juvelir in trgovec z urami

Ljubljana, Wolfova ulica šte. 3.

Velika izbira juvelov, zlatnine, srebrnine in vsakovrstnih ur. Prvovrstno blago svet. tovarn. V jubil. letu izredno nizke cene.

Krasni predmeti za

Božič in Novo leto.

Lastna delavnica z električnim obratom.

Pri nakupu blaga zahtevajte potrdilo o vplačanem znesku. Za one, ki zbero do 15. junija 1914 najvišje število plačilnih listov, oziroma ki dosežejo najvišjo svoto vplačanih zneskov, so določeni brezplačni številni krasni predmeti v zlatu in srebru.

:: TEHNIČNI BIRO IN STAVBNO PODJETJE ::

1428

Centrala: Ljubljana, Poljanska cesta št. 3 — Podružnice: Gorica, Trst, Zagreb.

Beton * železobeton
* mostovi * stropi
dvorane * zazidki
:::: turbin. ::::

Strokovna izvršitev
vseh vrst načrtov *
prevzetje zgradb *
: tehnična mnenja.

Vodovodi * elek-
trične centrale * tur-
bine * mlini * žage *
:::: opekarne in ::::

moderne apnenice.
* * *
Obisk strokovnih
inženirjev na željo.

Damski paletoji v vsakovrstnih barvah, 130 cm dolgi, najmodernejših fason od K 14 naprej.

:: Raglani za gospode, najboljše izdelave od K 20— naprej. ::

Paletoji za deklice in dečke, najnovejših vzorcev od K 10— naprej.

Največjo zalogo konfekcije za dame in gospode po primerno nizkih cenah, priporoča

Angleško skladišče oblek, O. Bernatović, Ljubljana, Mestni trg 5-6.